

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ BİLİM DALI

ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETMENLERİNİN ARAÇ GEREÇ KULLANIMINA YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tayyip CAN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Nesrin KALE

İSTANBUL-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ BİLİM DALI

ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETMENLERİNİN ARAÇ GEREÇ KULLANIMINA YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tayyip CAN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Nesrin KALE

İSTANBUL-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Tezli Yüksek Lisans (MEB) Programı Y1112.040085 numaralı öğrencisi **Tayyip CAN**'ın "Ortaokullarda Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 28.11.2014 tarih ve 2014/28 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *a.y.kur.kg* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *başarılı* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 16/12/2014

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nesrin KALE

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

3) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

[Handwritten signatures of Prof. Dr. Nesrin KALE, Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR, and Prof. Dr. Uğur TEKİN]

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖN SÖZ

Bilim ve Teknolojinin, çağımızda meydana getirdiği en temel değişimlerden biri, bireyde bulunan özellikleri değişime uğratmış olmasıdır. Modern çağın gereğine uygun modern bireyler yetiştirmek eğitimin başlıca görevleri arasında yer almaktadır.

Klasik öğrenme anlayışının merkezinde olan bilgi, yerini bilgiye ulaşacak anahtar becerilere bırakmıştır. Bu bağlamda bilim ve teknolojinin gelişmesine paralel olarak eğitimde de ciddi değişimler meydana gelmiştir. Bilim ve teknolojinin dünyada kullanılabilirliğinin artmış olması bilginin arşivlenmesi ve ortak kullanıma sunulması adına önemli gelişmeler olmuştur. Bilginin bu denli çoğaldığı ve erişiminin kolaylaştığı dünyamızda ona ulaşmanın anahtarını bireylere vererek kendi aydınlanmalarını yaşamalarına ön ayak olunmalıdır. Bireyin, bilgiye rahat ulaşması için özellikle bilgisayarların ve teknolojik araç-gereçlerin eğitim sürecinde birer aktör haline gelmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada ülkemizdeki okullarda bulunan teknolojik araç-gereçlerin donanımsal yeterlikleri, sosyal bilgiler öğretmenlerinin onlardan faydalanma düzeyleri ve teknolojik araç-gereçlerin eğitsel başarıya etkileri incelenmiştir.

Yaptığım bu tez çalışmamın her anında değerli vakitlerini bana ayıran ve desteklerini benden esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Nesrin KALE'ye, araştırma amaçlı kullanılan anketleri uyguladığım okullarda görevli yönetici ve öğretmenlere ve ayrıca her zaman yanımda olan arkadaşlarıma ve aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tayyip CAN

İstanbul,2014

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	v
TABLOLAR LİSTESİ.....	vi
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.2. ÖNEM.....	4
1.3. SAYILTILAR.....	4
1.4. SINIRLILIKLAR.....	4
1.5. TANIMLAR.....	5
BÖLÜM II.....	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI VE HEDEFLERİ.....	6
2.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ YAPISI.....	7
2.3. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI VE AMAÇLARI.....	8
2.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ YAPISI.....	9
2.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE MATERYAL KULLANIMI VE ÖNEMİ.....	10
2.6. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN TEKNOLOJİK ARAÇ- GEREÇLER.....	11
2.6.1. Bilgisayar.....	11
2.6.2. İnternet.....	12

2.7. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN GÖRSEL ARAÇLAR.....	13
2.7.1. Kitaplar	13
2.7.2. Haritalar.....	14
2.7.3. Projektörler (Yansıtıcılar).....	15
2.7.4. Yazı ve Gösterim Tahtaları.....	15
2.7.5. Resimler	16
2.8. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN İŞİTSEL ARAÇLAR.....	16
2.8.1. Radyo.....	16
2.8.2. Teyp, Ses Bantları ve CD'ler	16
2.9. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN GÖRSEL VE İŞİTSEL ARAÇLAR.....	17
2.9.1. Film Makinesi ve Hareketli Filmler	17
2.9.2. Video	17
2.10. ÖĞRETİMDE MATERYAL KULLANIMININ YARARLARI	17
2.11. EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMI	18
2.12. FATİH PROJESİ.....	19
2.12.1. Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması	20
2.12.2. Eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi.....	21
2.12.3. Öğretim programlarında Etkin BT Kullanımı	21
2.12.4. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimi	22
2.12.5. Bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir BT kullanımının sağlanması.....	22
2.12.6. FATİH Projesi- Etkileşimli Tahta Sistemlerinin Avantajları	23
2.12.7. FATİH Projesi-Etkileşimli Tahta Sistemlerinin Dezavantajları ..	24
BÖLÜM III	25

3. İLGİLİ ÇALIŞMALAR.....	25
BÖLÜM IV.....	28
4. YÖNTEM.....	28
4.1. ARAŞTIRMA MODELİ	28
4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	28
4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	28
4.3.1. Mesleki ve Kişisel Bilgiler Formu	29
4.3.2. Araç-Gereç Kullanma Sıklığı Formu.....	29
4.3.3. Araç-Gereç Kullanma Tutum Ölçeği.....	29
4.4. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	33
BÖLÜM V.....	34
5. BULGULAR.....	34
5.2. SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE TEKNOLOJİK ARAÇ-GEREÇ, MATERYALER VE BUNLARIN KULLANIM DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	40
BÖLÜM VI.....	61
6. SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	61
6.1. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	61
6.2. ÖNERİLER	70
KAYNAKÇA	74
MEB. (2003). Öğretimde Görsellik ve Görsel Araçlarda Bulunması Gereken Özellikler. Milli Eğitim Dergisi. Kış:2003.....	77
EKLER	81
ÖZET	88
ABSTRACT.....	90

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ARPANET	: Amerikan Gelişmiş Savunma Araştırmaları Dairesi Ağı
ANOVA	: Tek Yönlü Varyant Analizi
M.E. B	: Milli Eğitim Bakanlığı
TTNET	: Türk Telekom İnternet Hattı
ULAKBİM	: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
NETS-A	: Okul Yöneticileri İçin Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları
TEOG	: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Bilgileri Dağılımı	34
Tablo 2: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Yaş Değişkeni Bilgileri Dağılımı	34
Tablo 3: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi Değişkeni Bilgileri Dağılımı	35
Tablo 4: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkeni Bilgileri Dağılımı	35
Tablo 5: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türü Değişkeni Bilgileri Dağılımı	36
Tablo 6: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Sınıfta Bulunan Öğrenci Mevcudu Değişkeni Bilgileri Dağılımı	36
Tablo 7: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız Mı?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları	37
Tablo 8: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız Mı? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları.....	37
Tablo 9: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları	38
Tablo 10: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları.....	38
Tablo 11: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesini Uygulanabilir Buluyor Musunuz?</i>	39
Tablo 12: Öğretmenlerin Okullarında Mevcut Olan Araç-Gereçler	40
Tablo 13: Öğretmenlerin Okullarında Mevcut Olan Araç-Gereçleri Kullanım Sıklıkları	41
Tablo 14: Öğretmenlerin Teknolojik Araç Gereç Kullanımına Yönelik Tutum Puanları	42

Tablo 15: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonucu	44
Tablo 16: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu.....	46
Tablo 17: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu	47
Tablo 18: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu	48
Tablo 19: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu.....	49
Tablo 20: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu	50
Tablo 21: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız Mı?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre T-Testi Sonucu	51
Tablo 22: : Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız Mı?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre T-Testi Sonucu	53
Tablo 23: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre ANOVA Testi Sonucu	55
Tablo 24: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre ANOVA Testi Sonucu.....	56
Tablo 25: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?</i> Sorusuna Verilen Cevaba Göre ANOVA Testi Sonucu Oluşan Farklılığın Kaynağını Gösteren Tukey Testi	57
Tablo 26: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, <i>Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesini Uygulanabilir Buluyor Musunuz?</i>	59

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

21. yy. bilim ve teknolojideki gelişmelerin üst düzeye çıktığı ve insanlığı en çok etkilediği dönemdir. İnsanlığı bu denli etkileyen ve yaşamın her alanına yerleşen bilim ve teknolojiyi yakından izleyerek yararlanabileceğimiz bir düzeye getirmek ve hayatın her alanında etkili ve verimli bir şekilde kullanmak, gelişmiş toplumları yakalamanın ön koşuludur. Teknolojinin, hayatın her alanında yer alması, günümüzde teknolojiye yönelik gereksinimimiz her zaman olduğundan daha da önem kazanmıştır. Bu bağlamda, teknoloji okuryazarı olmak, teknolojiyi üretmek, teknolojiyi iyi kullanmak v.b. kavramlar günümüzde en prestijli kavramlar haline gelmiştir. Bundan dolayı özellikle eğitim kurumlarında teknolojinin kullanılması ve üretilmesine dönük ciddi adımlar atılmalıdır.

Son dönemlerde sosyal medyanın bireyler üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, on yıl öncesine nazaran ciddi değişimin olduğu görülecektir. Bundan on yıl sonra nelerin olacağını tahmin etmek güç olsa da teknolojinin gittikçe daha önemli bir konuma yerleşeceği düşünülmektedir. Okul dışındaki eğitim faaliyetlerinin büyük bir kısmının, günümüzde internet destekli yapıldığı düşünüldüğünde; internet, eğitim ortamında da gittikçe etkisini arttıracaktır. Bu bağlamda, bilgisayar ve internetin okulda etkili bir şekilde kullanılması ve kullanılmasının öğretilmesi, özellikle okul dışında yapılan internet destekli öğrenme faaliyetlerinde meydana gelen yanlış yönlendirmenin de azalacağı düşünülmektedir. Eğitimde teknolojik araç gereçlerinin kullanılıyor olması, eğitimin kalitesini arttıracaktır. Bu bağlamda, öğrenim ortamında teknolojik araç gereçlerin etkili ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için özellikle öğretmenlerin teknolojik araçları kullanabilme yetenek ve formasyonuna sahip olmaları gerekmektedir.

Çoklu ortamlarda pasif olarak ders dinleme yerine aktif olarak öğretim yapılır. Öğrenmenin belli başlı ilkeleri; bireysel farklılıkların olması, öğrencilerin öğrenme hızlarının farklı olması ve öğrenmenin duyu organlarıyla gerçekleşmesidir. Eğiticiler, bu ve buna benzer ilkelerden yola çıkarak, bireylerin değişik bilgi ve kaynaklara farklı tepkiler vermelerini göz önüne alarak, öğrenmeye katkı sağlayacak yeni yollar geliştirmişlerdir. Çoklu ortamlar; bu ihtiyaçları karşılayacak türden sistemlerdir. Çoklu ortamlar öğrenmeyi kolaylaştırır, öğrencinin ilgisini artırır ve öğretmene kolaylık sağlaması açısından önemlidir (Demirel; Seferoğlu ve Yağcı, 2004).

Araştırmanın amacı, ortaokul Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarını belirlemektir.

Problem Cümlesi : Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları hangi düzeydedir?

Alt Problemler ise;

- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, mezun olunan okul türü değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, sınıftaki öğrenci mevcudu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, Eğitiminiz sırasında Eğitim Teknolojisi ya da Eğitim Araçları ile ilgili herhangi bir ders aldınız mı? sorusuna verilen cevaba göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, Eğitim Teknolojisi ya da Eğitim Araçları ile ilgili bir hizmet içi eğitim kursuna veya seminerine katıldınız mı? sorusuna verilen cevaba göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, “Öğrencilerin araç-gereçlere bakış açılarını yeterli bulma” durumlarına yönelik sorulan sorusuna verilen cevaba göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, “Derslerde araç- gereçleri ne sıklıkla kullanıyorsunuz?” sorusuna verilen cevaba göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin araç-gereç kullanımına yönelik tutumları, Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak derslerinizde Fatih Projesi’ni uygulanabilir buluyor musunuz? sorusuna verilen cevaba göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. ÖNEM

Bilim ve teknolojideki gelişmeler toplumsal alanı etkilediği gibi eğitim sisteminde de ciddi değişimlere ön ayak olmuştur. Özellikle bilgisayarların gelişmesine paralel olarak eğitimde köklü değişimler meydana gelmiştir. Bilgisayar, öğrenmede ciddi bir aktör haline gelmiştir. Teknolojik araç gereçlerin, bilgisayar destekli olarak kullanılması, eğitimde ciddi yarar sağlamaktadır. Bu araştırmada, bilgisayar ve teknolojik araç-gereç kullanımı konusunda, ülkemizde çalışmaların ne düzeyde olduğu ve gelişimlerin sağlanması için neler önerilebileceği konusunda inceleme yapılmaktadır. Okulların çağa ayak uydurabilmesi, hiç kuşkusuz öğretmenlerin gelişimine bağlı olarak değişmektedir.

1.3. SAYILTILAR

- Araştırmada kullanılan anket ve ölçek soruları, ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarını belirleyip, çeşitli değişkenler açısından incelenerek, araştırmanın amacına hizmet edebilecek yeterlikte olduğu varsayılmaktadır.
- Araştırmada kullanılan anket ve ölçek soruları, istenilen verileri karşılayacak yeterlikte olduğu varsayılmaktadır.

1.4. SINIRLILIKLAR

- Araştırma, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul Avrupa yakası Esenler, Başakşehir ve Bağcılar ilçelerinde resmi ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.
- Katılımcıların doğru, samimi yanıtlar verdiği düşünülmektedir.
- Örneklemin evreni yeterince temsil ettiği tahmin edilmektedir.

1.5. TANIMLAR

- Araştırmanın bu kısmında yapılan çalışmada kullanılan bazı kavramlar şu şekildedir:
- **Eğitim Teknolojileri:** Teknoloji ve iletişim alanındaki gelişmeler sonucu ortaya çıkan araç-gereçlerin, tek başına ya da öğretmenle birlikte öğrenme-öğretme etkinliklerinde birlikte kullanılmasıdır (Koşar ve Yüksel, 2003, s.3-4).
- **Öğretim Teknolojileri:** Belirli disiplin alanlarına özgü olarak, etkili öğrenme düzenlemeleri oluşturmak üzere, amaçlı ve kontrollü durumlarda, insan gücü ve insan gücü dışı kaynakları birlikte işe koşarak, belirli özel hedefler doğrultusunda öğrenme öğretme süreçleri tasarımılama, işe koşma, değerlendirme ve geliştirme eylemlerinin bütününü içeren sistematik yaklaşım (Alkan:1997, s.15-16).
- **Materyal (Araç-Gereç):** Malzeme, bir eylemin gerçekleştirilmesinde veya bir şeyin oluşturulmasında kullanılan gereçlerdir.
- **Araç-Gereç Tutum:** Bireylerin teknolojik araç gereç kullanması, kullananlara veya teknolojik araç gereç kullanımının toplumsal ve kişisel etkilerine karşı sahip olduğu değer, düşünce, duygu ve davranışı içeren eğilimdir.

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI VE HEDEFLERİ

Sosyal Bilgiler, 1916 sonrası Amerikan pragmatizmi ve toplumsal yapısından kaynaklanan ihtiyaçların sonucunda ortaya çıkan bir derstir. Dersin iki temel gerekçeye dayandığı söylenebilir: Birincisi, 1890'lardan beri Amerika'ya dünyanın dört bir yanından göç eden milyonlarca göçmenin, Amerikan toplumsal hayatına bir vatandaş olarak entegrasyonunu hızlandırmaktır. İkincisi de John Dewey ve arkadaşlarının etkisiyle ders konularının, çocuğun günlük hayatından ve ilgilerinden alınması gerektiği anlayışıdır (Safran, 1993, s. 827-842).

Sosyal Bilgiler dersi, genel anlamda insanları ve yaşamlarını konu almaktadır. İnsanın kendisini ve çevresini daha iyi tanımasına yardımcı olur. İnsanların kendini tanıması ve hayatı anlamlandırması, neredeyse doğumla başlayan ve ölünceye kadar devam eden bir süreçtir. Sosyal Bilgiler öğretim süreci, planlı bir şekilde insanların kendilerini tanıması ve çevresini öğrenmesine yardımcı olmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi; bireyin içinde yaşadığı çevreyi, coğrafyayı, ulusal kaynakları, ekonomik değerleri, yönetim organlarını, aile, okul ve toplum yaşamının dayandığı temel ilkeleri, insan sevgisini, saygısını, sorumluluk alma, yardımlaşma, beraber çalışma alışkanlığı kazanma, iyi bir vatandaş olma ve toplumdaki bireylerle sosyal ilişkiler içerisine girebilme vb. kazanımların birey için elde edilmesi açısından önemli bir derstir. Sosyal Bilgiler, insanları ve yaşamlarını konu alır. Sosyal Bilgileri tanımlamak, coğrafya ya da tarih gibi bir disiplini tanımlamaktan daha zordur; çünkü Sosyal Bilgiler disiplinler arası ve çok disiplinli bir alandır. Bununla birlikte Sosyal Bilgilerin iki temel ayırıcı özelliği, vatandaşlık yeterliliklerini kazandırmak, bütüncül ve disiplinler arası bir alan oluşudur (Doğanay, 2003, s. 16).

Sosyal Bilgiler dersini alan birey, toplumla uyum içerisinde yaşayabilmesi adına karşılaşılabileceği sorunların çözümünde kullanabileceği bilgi, tutum ve becerilerini geliştirmesini sağlamaktadır. Sosyal Bilgiler dersinin en önemli amaçlarından biri, bireye toplumsal bir kişilik kazandırmaktır. Bir diğer deyişle kişinin toplum içerisinde bir kimlik oluşturmasını sağlamaktır; yani birey olmasına vesile olmaktır. Toplumsal kişilik ile değinmek istenen en temel nitelik, bireyin iyi bir yurttaş olmasını sağlamaktır. İyi bir yurttaş olmaktan kasıt ise bireyin yaşadığı toplum, çevre ve aile içerisinde nasıl davranması gerektiğinin bilinmesidir. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler dersi özellikle önemsenmesi gereken bir derstir.

Sözer (1998) tarafından Sosyal Bilgiler dersinin temel hedefleri şu şekilde açıklanmıştır:

- *Sosyal Bilgiler derslerinde çocuğun eleştirci, yapıcı ve yaratıcı düşünme ve yetenekleri gelişir; sorun çözme ile ilgili becerileri kazanması sağlanır;*
- *Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk, bireylerarası ilişkilerini geliştirir; işbirliği yapmasını öğrenir; sorumluluk bilinci kazanarak yetişir;*
- *Sosyal Bilgiler derslerinde çocuk temel yurttaşlık hak ve sorumluluklarını kavrar; anayasa ve yasalar karşısında görev ve sorumluluklarını bilir;*
- *Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk ekonomik olma konusunda görüş kazanır; gereksinimlerini iyi belirleme ve doğru tercihler yapma alışkanlığını elde eder (s.19).*

2.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ YAPISI

Sosyal Bilgiler dersine ait oluşturulan program derse ait genel amaçlar, Sosyal Bilgiler ve diğer alanlar ile ilgili kavramlar, değerler ve çeşitli becerilerden oluşmaktadır. MEB'in genel amaçları doğrultusunda hazırlanan programın alt yapısı, yapılandırmacı eğitime uygun bir şekilde uyarlanmıştır. Klasik öğrenme metodunda var olan, öğretmenin merkezde olduğu ve tamamen aktarılmalara dayanan ders, yapılandırmacı eğitim sistemi ile örnek

verme, ayırt etme, oluşturma, karşılaştırma, yorumlama, analiz etme ve fikir yürütme gibi zengin bir içeriğe kavuşmuştur.

Yeni Sosyal Bilgiler öğretim programı, ülkemize 1940'lı yıllarda giren ünite anlayışını devam ettirmektedir. Öte yandan Sosyal Bilgiler dersini bir tarih ve coğrafya ünitesi, anlayışından kurtarmaya çalışmaktadır. Diğer bir deyişle bu programda Sosyal Bilgiler ünitesi tasarlanmaya çalışılmıştır. Tarih, coğrafya, ekonomi gibi disiplinlerin mantıki tertibi yerine, öğrencilerin ilgi ve meraklarına göre psikolojik tertibin esas alındığı dikkati çekmektedir. Aynı zamanda yeni Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı; kazanım, öğrenme alanı, beceri, kavram ve değer öğretimi, etkinlik ilişkilendirme, ara disiplinler gibi çoğunluğu yeni bir terminolojiyi gündeme getirmektedir (Öztürk, 2012, s.36).

Var olan program üniteler arası yatay ve dikey ilişkiler gözetilerek oluşturulmuştur. Var olan kazanımlar, örnek etkinliklerin bulunduğu öğretmen kılavuz kitabı ile desteklenmektedir. Ünitelerin kolay anlaşılması için çeşitli araç gereçler geliştirilmiş ve kullanılması teşvik edilmiştir. Kullanılan araç gereçlerin hem dersin kalıcılığını arttırmada hem de öğrenmeyi kolaylaştırmada etkili olacağı düşünülmüştür.

2.3. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI VE AMAÇLARI

Sosyal Bilgiler, bilim ve teknolojinin gelişmesi ile beraber gittikçe birbirine yaklaşan kültürler arasında var olan farklılıkları, demokratik bir anlayışa dayalı olarak birbirine bütünleştirmek için nesillere yardımcı olma niteliği üstlenmektedir. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler dersinin yerinin ve öneminin kavranması gerekmektedir. Bunun yanında yerelde de düşünüldüğünde, temel amacın kültür aktarımı ve temel vatandaşlık bilgilerinin verilmesine dayalı olduğu görülmektedir.

“İlköğretimin önemli görevi, öğrencilere bir milletin temel kültür unsurlarını kazandırmak, dolayısıyla da temel vatandaşlık bilgileri vermektir. Bu yüzden eğitim-öğretim ilkelerini yerine getirmede, ilköğretimin temel derslerinden biri olan Sosyal Bilgilerin yeri ve önemi tartışılmazdır. Zira

Sosyal Bilgilerin temel konuları, sosyal hayatı bütün yönleriyle öğrenme ile ilgili olduğu bilinmektedir. Sosyal Bilgiler, her şeyden önce, insanın, özellikle toplum hayatına etkin bir biçimde uyumunu sağlamak için insanın temel ihtiyaçları ve toplum hayatına ilişkin davranışlarıyla ilgili konuları esas alarak, öğrencilerin çok yönlü gelişmesine katkıda bulunmaktadır” (Binbaşoğlu, 1988, s. 40).

Demokratik değer ve inanışlar Sosyal Bilgilerin ikinci amaç kategorisini oluşturur. Değerler, bireysel veya grup davranışlarının değerlendirildiği ölçüt ya da standartları oluşturur. İnanışlar ise, bu değerlere bağlılığı ifade eder. Sosyal Bilgiler programları, İnsan Hakları Bildirgesi'nde yer alan fikirleri, öğrencilerin gözü kapalı olarak kabul etmeleri için telkin etmemeli; ancak öğrenciler tarihsel kökenlerini öğrenmeli ve çağdaş uygulamaları göstermelidir. Benzer fikirler, güncel etkileri ve çalışılan konularla ilgili olarak içerikte analiz edilmelidir. Onlar, okulun günlük işlemlerinde yansıtılmalı ve öğretmenler sınıflarında model olmalıdır. Aşağıdaki değerlere dayanan, demokratik süreçler vatandaş katılımı, eşitliği koruma gibi süreçleri içerir. Demokratik süreçlere kaynaklık eden değerler şunlardır: Adalet, insan onuru, eşitlik, hakkaniyet, sorumluluk, doğruluk, dürüstlük, çeşitlilik, bağlılık, özgürlük, gizlilik, uluslararası insan hakları, yetkililik (Karakuş, 2006, s.31).

2.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ YAPISI

Sosyal Bilgiler dersine ait programın yapısı Talim Terbiye Kurumu tarafından şu şekilde belirlenmiştir.

Programın Öğeleri ve Tanımı:

- Etkinlikler (Öğrenme-öğretme süreci),
- Öğrenme Alanları,
- Kazanımlar,
- Ölçme Değerlendirme,
- Temel Beceriler,
- Kavramlar,
- İlişkilendirme.

Öğrenme alanları:

- Üretim Tüketim ve Dağıtım,
- Küresel Bağlantılar,
- Hak ve Sorumluluklarım,
- Birey ve Toplum,
- Aile ve Toplum,
- Bilim, Teknoloji ve Toplum,
- Güç, Yönetim, Toplum,
- İnsanlar, Yerler ve Çevreler,
- Kültür ve Miras.

2.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE MATERYAL KULLANIMI VE ÖNEMİ

İlköğretimde Sosyal Bilgiler temel derslerden birini oluşturmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi, çocukların toplum ve sorunları hakkında bilgi sahibi olmaları ve bir vatandaş olarak sorumluluklarını öğrenmede, insan ilişkilerini anlamada, ulusal özellikleri kavramada en gerekli olan derslerden birisidir. Bu bağlamda, öğrencilerin Sosyal Bilgileri öğrenmelerini etkileyen unsurların belirlenerek, önlemlerin alınması gerekmektedir. Ülkenin ihtiyaçları, toplumsal ve kültürel özellikler, çocukların toplumsal olaylarla ilgili eğitim ihtiyaçları belirlenerek, Sosyal Bilgiler dersinin hedefleri tespit edilmeli ve öğrenmeyi gerçekleştirmek için uygun yollar seçilmelidir. Eğitimden beklenen niteliğin gerçekleşmesinde, programın en önemli öğelerinden biri öğrenme-öğretme etkinlikleridir. İlköğretimde Sosyal Bilgiler dersi ve diğer derslerde yaşantılarının düzenlenmesinde öğrenme-öğretme kuramlarının, modellerin ve öğrenme ilkelerinin, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olacak şekilde işe koşulması gerekmektedir (Yanpar, 1994, s.43). Sosyal Bilgiler dersinde teknoloji kullanımı, eğitimde fırsat eşitliğini, eğitimde devamlılık ve sürekliliği, öğrencinin öğrenme sürecinde aktif rol oynamasını sağlar (İşman,2003,s. 39-40).

Öğrenciler, teknolojinin gelişmesiyle birlikte okula birçok görsel imgeyle karşılaşmış olarak başlarlar. Tarihsel sanatlara oranla, bilgisayardaki animasyonlarla ya da çizgi filmlerle daha alâkalı olsalar da zihinlerinde, tarihsel kanıtlara ilişkin görsel ipuçları vardır. Çok erken yaşlardan itibaren, çocuklar görerek ve duyarak, yaşadıkları sosyal olaylar ve geçmişteki deneyimler hakkında çıkarımlarda bulunurlar (MEB, 2004). İşlenen konuların, basit ve zevkli hale gelmesi amacıyla geleneksel yöntemler yerine ilgi çekici materyallerin kullanılması önemlidir. İlgi çekici materyaller hem derse ilgiyi artırır hem de öğrenmede kalıcılığın olmasını sağlar.

Yapılan incelemeler sonucunda görülmüştür ki insanlar; okuduklarının %10'unun, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadır (Ergin, 1998).

Öğrenmenin, çocuklar üzerinde ne kadar etki bıraktığının, kullanılan yöntem ile ilişkisi olduğu görülmektedir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak, öğrenim ortaklarından biri haline gelen bilgisayar ve teknolojik diğer araç-gereçlerin kullanılması ile öğrenmenin kalıcılığının artacağı görülmektedir. Bu bağlamda, okul ortamında teknolojik materyal kullanımı oldukça önem arz etmektedir.

2.6. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN TEKNOLOJİK ARAÇ-GEREÇLER

2.6.1. Bilgisayar

Bilgisayar 20. yy.'ın ortalarından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. 1980'li yıllarda kişisel bilgisayarların hayatınıza girmesiyle bilgisayar kullanımı hız kazanmıştır. Her alanda yoğun olarak kullanıldığı gibi eğitim öğretimin de vazgeçilmez bir aracı haline gelmiştir. Gün geçtikçe öğretmenler ve öğrenciler, daha iyi bilgisayar okur-yazarı olmakta ve bilgisayardan daha etkin yararlanmaktadırlar. Günümüzde bilgisayarlar daha çok bir kelime işlemci, bir sunu hazırlama ve sunma aracı, internet uygulamalarını

gerçekleştirmek amacı ile kullanılmaktadır (Şentürk, 2007, s. 125-137). Çağın değişimine paralel olarak neredeyse her 5 yılda teknoloji 3 kat artmaktadır. Özellikle teknolojideki bu denli artışın geleneksel yöntemler ile takibi mümkün değildir. Bu bağlamda, bilgisayarın eğitimde bir öğrenme ortamı olması, hem her geçen gün artan bilginin takibini kolaylaştırmaktadır hem de bilginin bireysel anlamda ulaşılmasını ve bireyin kendi aydınlanmasını yaşaması adına kendisine kolaylık sağlayacaktır.

Bilgisayarın okullara girmesiyle birlikte, eğitim programlarında nasıl yer alması gerektiği konusu gündeme gelmiştir. Bilgisayarların eğitimde ilk kullanımı 1950'li yılların sonlarına rastlamaktadır. O günlerde özellikle muhasebe, maaş ödemeleri ve öğrenci kayıtları, bilgisayar kullanılarak tutulmaya başlanmıştır. Eğitim amaçlı ise 1960'lı yıllarda kullanılmış ve bilgisayar temelli öğretim programlarının geliştirilmesi çalışmaları başlatılmıştır. Bilgisayar teknolojisi 1980'lerden itibaren ve internet 1990'lardan itibaren eğitim alanına bir araç olarak girmiştir (Sünbül, 2004, s.25-42). İnternetin okullara girmesi ve derslerde kullanılması ile beraber ders ile ilgili daha detaylı incelemelerin yapılmasına imkan sağlanmıştır. Bu bağlamda, hem bilgisayar hem de internetin kullanılması Sosyal Bilgiler dersi için önem arz etmektedir.

2.6.2. İnternet

İnternet, dünyadaki bilgisayarların birbirine bağlanmasını sağlayan, bilgisayarlar ve kablo bağlantılarından oluşan global ağıdır. İnternetin kökleri soğuk savaş yıllarında ABD'nin yaptırdığı bir araştırmaya dayanmaktadır. Nükleer savaş sırasında pek çok bilgisayar zarar görmüş ve haberleşmeyi sağlamak için ARPANET denilen küçük bir ağ denenmiştir. Kaliforniya Üniversitesi de bu sistemi geliştirmiş ve böylece herkesin kullanımına açılmıştır. Türkiye ise internete 1993'ten beri bağlıdır. Ülke içinde kendi omurgaları olan iki kuruluş vardır: Akademik amaçlı çalışmalarda ULAKBİM, ticari amaçlı bağlantılarda TNET faaliyetlerini sürdürmektedir (Sünbül, 2004, s.25-42).

Bilgisayarların, uzaktan internet vasıtasıyla birbirine bağlanıyor olması ile toplumlar içerisinde sosyal değişimlere neden olmuştur. Özellikle bilginin, çok kısa zamanda paylaşımına açılabilir olması ve kültürel aktarımların bu denli kolaylaşmış olması önemlidir. Eğitim sistemlerinin bu değişime ayak uyduramaması durumunda, birey üzerinde kültür oluşturma sürecindeki yerini sosyal medyaya kaptıracağı görülmelidir. Bu bağlamda, özellikle internet ve bilgisayar okur-yazarlığının bireyler tarafından bir kazanım olarak elde edilmesi gerekmektedir. Sosyalleşmenin temel derslerinden biri olan Sosyal Bilgiler dersi, internet ve bilgisayar yardımıyla kültürel aktarımın daha kolay yapılabileceği görülmektedir.

Teknolojik gelişmeler, toplumsal yaşamın her alanında değişimlere neden olmaktadır. Bu değişimler, eğitimin yapı ve işlevlerini de etkilemiştir. Birçok toplumsal sistem, eğitim kurumlarının teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmesini beklemektedir. Eğitim sistemi de aynı işlevi öğretmenlerden beklemektedir. Bu durumda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yeni teknolojiye ilişkin bilgi ve beceriler kazanması gerekmektedir (Akpınar: 2003, s.79-96).

2.7. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN GÖRSEL ARAÇLAR

2.7.1. Kitaplar

Ders Kitabı: MEB tarafından belirlenen müfredat doğrultusunda hazırlanan dersin işleyişine ilişkin temel kaynaktır. Öğretmenlerin derste en sık kullandıkları kaynaktır.

Öğrenciler için belge veya buluntunun ait olduğu tarihsel dönem hakkındaki bilgiler çok önemlidir. Olayla ilgili öğrencilerin elinde birkaç tane kanıt olabilir. Boşlukları doldurmak, eldeki belgeleri değerlendirmek ve güçlü bir tarihsel metin oluşturmak için öğrencinin ders kitabındaki yorumlarla sınırlı kalmamalı, bunun yanında farklı materyallerle desteklenmelidir. Bu, öğrencinin ders kitabındaki bilgileri sorgulamasına, yeni bilgiler edinmesini,

ders kitabında yer verilmeyen tarihi şahsiyetlerin bakış açısını araştırmasını sağlar (MEB, 2008).

Öğretmen Kitabı: Genelde kazanımların yazıldığı ve dersin işleniş şeklinin belirlendiği ders kitabına bağlı bir kitaptır.

Çalışma Kitabı: Genelde evde öğrenciler tarafından kullanılan, ders kitabının tamamlayıcısı konumundadır.

2.7.2. Haritalar

Derslerde özellikle yeryüzü şekilleri, konumu, kent sınırları, dağlar, ovalar vb. coğrafi bilgilerin verilmesinde yararlanılan en temel kaynaktır. Genelde kullanılan harita çeşitleri şunlardır (MEB, 2003);

- Doğal bitki örtüsü konusu öğretilirken, doğal bitki örtüsü haritası,
- Yeryüzü şekilleri konusu öğretilirken, jeomorfoloji ve morfografya haritaları,
- İklim konusunu öğretirken, iklim ve iklim elemanları haritası,
- Orman haritası,
- Arazi kullanım haritası,
- Hidrografya konusunu öğretilirken, hidrografya haritası,
- Toprak konusu öğretilirken, toprak haritası,
- Tarım ürünleri haritası,
- Ulaşım haritası vb. haritalar coğrafya öğretiminde önemli görsel araçlardır.
- Madenlerin haritası,
- Sanayi tesislerinin haritası.

2.7.3. Projektörler (Yansıtıcılar)

Görsel araçların içerisinde en etkili olanlarından. Özellikle bilgisayar yardımıyla kullanılarak, dersin işlenişini oldukça kolaylaştırmaktadır. Günümüzde hemen her okulda olması gereken derse yardımcı bir araçtır. Yansıtıcılar; temelde tepegöz, slayt projektörü, film projektörü, opak projektörü, video oynatıcı vb. olarak kullanılmaktadır.

Tepegöz, son yıllara kadar çok sık kullanılan bir öğretim materyali iken, teknolojik gelişmelerle birlikte, bilgisayar kullanımının artması tepegöz kullanımının gerilemesine yol açmıştır. Tepegöz, sınıfın ön tarafında bulunur ve kullanımı basittir. Tepegözle kullanılacak gereçler, öğretmen ve öğrenciler tarafından kolaylıkla hazırlanabilir. Öğretilecek konulara uygun olarak hazırlanmış, hazır asetat gereçleri satın alınarak da zamandan tasarruf etmek mümkündür (Meydan ve Akdağ, 2008, s.147).

Slaytlar genelde, bilgileri sürekli açıklamak, görsel efekt sunmak ve öğrencinin görebileceği şeylere ilişkin ekonomik ve gerçekçi görsel sunumlar yapmak için hazırlanır. Slâytların kolay saklanması ve taşınması, bilgisayar aracılığıyla yüksek kalitede sunulması, öğretmenin önemli konuları işaret etmesine olanak sağlaması, çoğaltılabilmesi gibi faydaları vardır. Ancak, slâytların etkili bir şekilde yansıtılmasında karartma işleminin kontrol edilmesi gerekir. Bazıları ortamın çok iyi karartılmasını gerektirdiğinden, öğrencilerin not almasını engeller. Bu durum da slâytların kullanımında sorun oluşturur (Kaya, 2005, s. 41-73).

2.7.4. Yazı ve Gösterim Tahtaları

Kara Tahta: Günümüzde en yaygın kullanılan tahta tipidir. Sözel bilgilerin tebeşir yardımı ile görsel birer bilgiye dönüşmesini sağlayan araçlardır. Özellikle renkli tebeşir yardımıyla çizilen şekil, resim ve diagramlar vasıtasıyla konunun somutlaşması sağlanır. Son yıllarda kara tahta ve pazen tahtanın yanı sıra manyetik tahta veya mıknatıslı tahta sınıflarda kullanılmaya

başlanmıştır. Kullanılacak resim, yazı ve grafiklerin arkasına mıknatıs takılır ve bu şekilde öğretim ortamında kullanılır (Halis, 2002, s.51).

Beyaz Tahta: Silinebilen mürekkepli kalemlerin kullanıldığı tahtalardır. Sağlık anlamında olumsuzluklara sebebiyet verdiğiine yönelik inançtan dolayı sık kullanılmamaktadır. Ancak kara tahtadan sonra ikinci düzeyde kullanıma sahip olduğu görülmektedir.

2.7.5. Resimler

Dersin işlenişine yardımcı olabilecek her türlü olayı görüntülemeye yarar. Bu tür materyaller, görsel zenginlik sağlar. Resimler canlı, çok karmaşık olmamalı, konuya öğrencilerin yaşına uygun olmalıdır. Resimlerde vurgulanmak istenen noktalar ışıklandırılabilir. Bu şekilde resim, daha da canlı ve etkili olur. Resimler elle ya da bilgisayarda çizilebilir. Ayrıca asetatla yansıtılacağı gibi kartonla ya da tahtaya çizerek de hazırlanabilir. Resimlerin kullanımı çok kolaydır (Halis, 2002, s.51).

2.8. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN İŞİTSEL ARAÇLAR

İşitme organının faaliyete girişini sağlayan araçlardır. Klasik öğrenme yönteminden daha kalıcı olduğu düşünüldüğünden dolayı ders içerisinde kullanılır. Başlıca işitsel araçlar: teyp ve radyodur.

2.8.1. Radyo

Ders içerisinde kullanılan, kulağa hitap eden bir araçtır. Genellikle güncel ders içeriğinin aktarılmasında kullanılır.

2.8.2. Teyp, Ses Bantları ve CD'ler

Özellikle son dönemlerde gerek öğretmenlerin kendi seslerini kayıt edip dinleyerek kendilerini değerlendirmeleri gerekse öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri konusunda kullanılan bir yöntemdir. Ayrıca dersin işleyişine

uygun olarak gerekli görülen yerlerde, var olan kayıtların dinlenmesi ile işitme organına hitap ederek öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan araçtır. Özellikle son dönemlerde ses bantlarının yerini CD, USB ve harici diskler almıştır. Silinebilir ve tekrardan kaydedilebilir olmaları ve ayrıca ses kayıtlarının, ses bantlarından daha iyi olması nedeniyle tercih edilmektedir.

2.9. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN GÖRSEL VE İŞİTSEL ARAÇLAR

Eğitimde kullanılan bu araçlar hem göze hem de kulağa hitap etmektedir. Hem göze hem de kulağa hitap ederek, öğrenmenin daha kalıcı olması sağlanmaktadır.

2.9.1. Film Makinesi ve Hareketli Filmler

Özellikle derse ilginin arttığı bu araçlar, hareketli ve sesli görüntülerin yansıtılmasında kullanılmaktadır. Kullanılan bu araçlar ile öğrencilerin derse olan ilgilerinin arttığı ve dikkatlerinin daha az dağıldığı görülmüştür.

2.9.2. Video

Ses ve görüntünün kaydedilmesine yarayan araçlardır.

2.10. ÖĞRETİMDE MATERYAL KULLANIMININ YARARLARI

Değişen öğretim programları, eğitim sistemini yeni bir boyuta kavuşturmuştur. Yeni program, öğrencilerin ihtiyaçlarının dikkate alındığı ve öğrencilerin merkeze alındığı bir düzene girmiştir. Bu durum öğrencilerin daha aktif olmasını sağlamıştır. Bu bağlamda, öğrencilerin daha aktif olması için ders işlenmesi sırasında, hitap edilen duyu organlarının sayısının artırımı sağlanmış ve böylece öğretimde kalıcılık hedeflenmiştir. Derste materyal kullanılmasının birçok faydası bulunmaktadır. Bunların bir kısmı şu şekildedir:

- Öğrencilerin derse güdülemesini sağlar.
- Öğrenmeyi bireyselleştirir ve bireyi gruba bağlı olmaktan kurtarır.

- Öğretimde teknoloji sayesinde yanlış yönlendirilmiş bilgilerin arınması kolaylaşır.
- Öğrencilerde öğrenmeyi daha etkin kılar ve kalıcılığı sağlar.
- Çok sayıda duyu organına hitap ettiği için dikkatin dağılmasını önler.
- Öğrenme daha kolay olur.
- Soyut konuların somutlaşmasını sağlar.
- Eğitimin niteliği artar.

2.11. EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Bilim ve teknolojiye meydana gelen değişimler dünyayı etkilemiş ve etkilemeye de devam etmektedir. Özellikle eğitim alanında, teknolojinin varlık göstermesi ile beraber eğitim sisteminde ciddi değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimler, eğitimin yönetim biçimini değiştirdiği gibi öğrenimi de etkilemiştir. Özellikle okul yöneticilerinin günlük işlerinin büyük bölümü olan personel işleri, kayıt işleri, idari işler vb. işlerin yanında, dersin işlenişi ile ilgili olan birçok faaliyet de teknoloji ile yapılmaya başlanmıştır. Zamanla teknolojinin okullara adapte edilmesine yönelik dünyada birçok proje yapılmıştır. Özellikle bilgisayarların ortaya çıkışı ile beraber eğitim sisteminde köklü değişiklikler ortaya çıkmıştır. Bilgisayar, öğrenme ortağı haline gelmiştir.

İletişim teknolojilerinin hızla geliştiği çağımızda, bilginin kullanımı, geliştirilmesi ve öğretilmesinde teknolojik araçlardan yararlanılması kaçınılmaz olmuştur. Bunun sonucu olarak eğitim-teknoloji ilişkisi sürekli gelişmiş ve sonuçta eğitim teknolojisi kavramı ortaya çıkmıştır. Eğitim teknoloji kavramı; davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenme ile ilgili verilerine dayalı olarak, eğitim ile ilgili ulaşılabilir insan gücü ve insan gücü dışı kaynakları, uygun yöntem ve tekniklerle akıllıca ve ustaca kullanıp, sonuçları değerlendirerek bireyleri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalı olarak ifade edilmektedir (Çilenti, 1988, s.29).

Özellikle bir öğrenme aracı olan teknolojinin eğitimde kullanılması; video, Tv, tepegöz ve radyo gibi araçların eğitim ortamına kazandırılması ile

eğitimin kalitesinin arttığı görülmektedir. Bununla beraber zamanla internetin ortaya çıkışına paralel olarak öğretim evlere de taşınmıştır. Artık teknoloji bireysel öğrenme için uygun ortam oluşturmuştur. Eskiden var olan sınırlı kaynaklar yerine, internet sayesinde arşivlerin neredeyse birçoğuna ulaşılabilirliğinden dolayı kaynak sıkıntısı ortadan kalkmıştır.

Öğrenme hedeflerine ulaşabilmek için teknolojik araçların kullanılması gereklidir. Bu araçlar yardımıyla öğretim metotları daha rahat uygulanabilir. Her geçen gün eğitimde kullanılabilecek teknolojik imkanlar artmaktadır. Bu araçlar sayesinde öğrencilerle daha rahat ve etkili iletişim kurulabilmekte ve daha fazla duyu organına hitap edilebilmektedir (Ergüneş, 1995, s.23).

Duyu organlarının birçoğuna hitap etmenin, zamanla kalıcılığı arttırdığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda, teknolojinin öğrenimde kalıcılığı arttırdığı söylenebilir. Bunun yanında etkili iletişim kurma, sosyalleşme, aktarım kolaylığı, kavram hakimiyeti vb. alanlarda da teknolojinin katkıları görülmektedir.

2.12. FATİH PROJESİ

Fatih ismi 'Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi"'nin baş harflerinden türetilmiştir. Osmanlı padişahı Fatih Sultan Mehmed'i hatırlatması nedeniyle de kullanımı uygun bulunmuştur.

Eğitim teknolojisinden faydalanmak amacıyla yapılan projelerden biri olan Fatih, tamamlandığında çağdaş dünya devletlerinin eğitim düzeyine ulaşacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda, özellikle son dönemde Fatih Projesi'nin üstünde gereğince durulmuştur. Fatih Projesi ile yaklaşık 620 bin dersliğe ulaşılması hedeflenmiştir. Bu sınıfların teknolojik donanımlarının geliştirilmesi ile eğitimin kalitesinin artacağı düşünülmüştür.

Fatih Projesi, ile ilgili elektronik iletişim adresinde şu bilgiler yer almaktadır (06.05.2014) (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr>);

(...) FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla BT araçlarının öğrenme-

öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarımızın 620.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlanacaktır. Dersliklere kurulan BT donanımının öğrenme-öğretme sürecinde, etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmetiçi eğitimler verilecektir. Bu süreçte öğretim programları BT destekli öğretime uyumlu hale getirilerek eğitsel e-İçerikler oluşturulacaktır. Bu kapsamda Fatih Projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır. Bunlar: 1- Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması, 2- Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi, 3-Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı, 4- Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi, 5- Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT Kullanımının sağlanmasıdır.

Yapılan bu köklü değişimin okullara aktarılması şüphesiz kolay olmamaktadır. Gerek öğretmenlerin gerekse yöneticilerin bu projeyi amaçları doğrultusunda başarıya ulaştırmaları için yeterli formasyona sahip olmaları gerekmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalarda, bu yönlü bilgi birikiminin istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir.

2.12.1. Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması

Sınıflarda donanımsal alt yapının kurulmuş olması, öğretmenlerin derslerini daha etkili ve verimli yapmalarını sağlayacaktır. Bu bağlamda, Fatih Projesi'nin böyle bir alt yapı kurması, hem sınıf yönetimini daha da kolaylaştıracak hem de eğitimin kalitesini artıracaktır.

Bu bileşen ile okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına çok fonksiyonlu yazıcı ve kamera sağlanacağı belirtilmektedir. Aynı zamanda bu bileşen ile tüm dersliklere akıllı tahta ve internet bağlantısı sistemi oluşturularak, tüm öğretmenlere dizüstü bilgisayar verilmesi planlanmaktadır. Projenin ikinci aşamasında ise her öğrenciye tablet bilgisayar verilecektir (MEB, 2011).

2.12.2. Eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi.

Fatih Projesi için hazırlanan öğretim programına en uygun ve derslere yardımcı olabilecek materyaller kullanmak üzere elektronik içeriklerin hazırlanmasının sağlanması için çalışmalar yapılmıştır. Bu e-içeriklerin ses, video, animasyon, sunu, fotoğraf/resim gibi çoklu ortam bileşenleri ile desteklenmiş öğrenme nesnelere ve etkileşimli e-kitaplardan oluşması planlanmıştır. Bu e-içeriklere öğretmenler ve öğrenciler web tabanlı ortamlarda hem çevrim-içi hem de çevrim-dışı biçimde kolaylıkla ulaşabilecektir (MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 2010; akt.: Akgün, Yılmaz ve Seferoğlu, 2011).

2.12.3. Öğretim programlarında Etkin BT Kullanımı

Bilişim ve teknolojilerinin kullanımı Fatih Projesi ile desteklenmektedir. Bilişimin okullarda etkin kullanımı, bireysel öğrenme ya da diğer adıyla öğrenmeyi öğrenme yönünde ciddi adım olmaktadır. Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi ile birlikte internetin her eve girmesi, sosyal hayatta ciddi değişimlere sebebiyet vermiştir. Bilişim ağı bütün dünyaya yayılmış ve uzaklar yakın olmuştur. Dünyadaki neredeyse bütün arşivlere ulaşım kolaylaşmıştır. Bu bağlamda, bireysel öğrenmenin daha hızlı olduğu görülmektedir.

Özellikle bilişim teknolojileri ile bilginin daha hızlı kavranması ve benimsenmesi sağlanmaktadır. Öğrenciler, bilgiye ulaşmanın kanallarını öğrenmektedir. Okul ortamında bilişim teknolojilerinin doğru kullanılması, bu cihazların öğretim programına entegre edilmesine bağlıdır.

“Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı Bileşeni” ile öğretim programlarının BT araçlarının etkin kullanımını içerecek şekilde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Bu bileşenin temel amacı; dersin amaçlarına, öğrenme alanlarına ve öğretim ilke ve yöntemlerine uygun olarak hazırlanmış kazanımların uygulanmasında ve öğretim etkinliklerinde Fatih Projesi kapsamında, dersliklere sağlanan BT araçlarının daha etkin biçimde kullanılmasının sağlanmasıdır (MEB, 2011).

2.12.4. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimi

Fatih Projesi'nin uygulayıcısı olacak olan öğretmenlere, bu süreçte çok büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu süreçte mevcut projenin başarıya ulaşması, performansının yüksek olmasına bağlıdır. Bu bağlamda, uygulama için öğretmenlerin ciddi anlamda formasyon bilgisinin olması gerekmektedir. Yapılan incelemelere göre bu konuda, özellikle doğu illerinde ciddi sıkıntılar ile karşılaşmıştır. Bundan dolayı, öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda hizmet içi eğitimlere tabii tutulmaları gerekmektedir. Hizmet içi eğitimin amacı; öğretmenlere mesleki gelişim açısından katkıda bulunarak, zengin bir öğretim ortamının hazırlanmasını sağlamaktır.

Hizmet içi eğitim merkezleri ile okullarda görev yapan öğretmenlere sınıflara sağlanan donanım alt yapısı, e-içerikler ve bilişim teknolojilerine uyumlu hale getirilecek olan öğretmen kılavuz kitaplarının daha etkin biçimde kullanılması ve BT becerilerini geliştirmek amacıyla yüz yüze ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin yapılması planlanmıştır (MEB, 2011).

Hizmet içi eğitimlerle öncelikle öğretmenlere "Eğitici Bilişim Teknolojileri Formatör" öğretmenleri tarafından "Temel Bilgisayar" kursu verilerek, teknolojik eksiklikler giderilmeye çalışılacaktır. Bu eğitimlerden sonra BT'nin derslerde etkin ve verimli kullanılabilmesi için eğitimler verilmesi planlanmaktadır (Güven, 2012; MEB, 2011).

2.12.5. Bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir BT kullanımının sağlanması.

Bu kapsamda her dersliğe geniş bant internet erişimi kablolu bağlantı ile sağlanacaktır. Eğitim-öğretim süreçlerinde BT araçlarıyla birlikte internetin de bilinçli ve güvenli kullanımını sağlamak için gerekli donanım ve yazılım altyapısının kurulmasının yanında mevzuat düzenlemesi de yapılacaktır (MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 2010; akt.: Akgün, Yılmaz ve Seferoğlu, 2011).

2.12.6. Fatih Projesi- Etkileşimli Tahta Sistemlerinin Avantajları

Etkileşimli tahtanın eğitime entegrasyonuna yönelik birçok çalışma yapılmış ve avantajları ile dezavantajları incelenmiştir.

Öğretmen ve öğrenci tarafından pedagojik açıdan avantajları aşağıdaki gibi belirtilmiştir (Türkmen, 2011: Akt: Arıcan, 2014):

1. Öğrencilerin derse motivasyonları artmakta ve dikkatleri daha kolay bir şekilde toplanmaktadır.
2. Öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimi arttırmaktadır.
3. Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olmaktadır.
4. Akıllı tahtaların kullanılmadığı sınıflara göre öğrencilerin başarılarının arttığı görülmektedir.
5. Görsel materyallerin, multimedya araçların, oyunların, videoların ve animasyonların kullanılması sonucunda öğrenmenin kalıcılığı artmaktadır.
6. Etkileşimli tahtanın yalnız başına kullanılmasının bir anlam ifade etmemesinin yanında, eğitimin kalitesini de arttırmaktadır.
7. Öğretmenler, tahtanın yazılımı sayesinde dersi anlatırken ekranda yaptıklarını (bir problemin çözümünü) kayıt yapabilir ve ders sonunda öğrencilerine verebilir. Bu sayede öğrenciler tekrar ederken, sorunun nasıl çözüldüğünü yeniden izleyebilir.
8. Etkileşimli tahta yazılımı üzerinde ders boyunca anlatılanlar, öğretmen tarafından pdf biçiminde kaydedilerek, not olarak öğrencilere dağıtılabilir. Bu sayede öğrenciler dersin işleyişini başından sonuna kadar kolaylıkla hatırlayabilir.
9. Etkileşimli tahta yazılımı ile öğretmenler bilgisayarlarında ön hazırlık olarak o günkü derse özel materyallerini hazırlayıp, tek bir dosya halinde yanlarında taşıyabilirler. Bu da öğretmen için büyük kolaylık sağlamaktadır.
10. Daha önceden çeşitli dosya biçimlerinde bilgisayar ortamında aktarılan sorular, ders sırasında etkileşimli tahta ile çözülebileceği için sınıfta tahtaya soru yazma gibi vakit kaybettirecek durumlar yerine, daha fazla örnek sunma imkanı vermektedir.

2.12.7. Fatih Projesi-Etkileşimli Tahta Sistemlerinin Dezavantajları

Etkileşimli tahtaların eğitim-öğretim açısından bazı olumsuzlukları da bulunmaktadır. Bu olumsuzluklar literatürde aşağıdaki şekilde listelenmiştir (Tüzün vd., 2013: Akt: Arıcan, 2014):

1. Öğretmenlerin ve öğrencilerin etkileşimli tahta teknolojisi hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması.
2. Yaş faktöründen ve teknolojik alt yapıdan dolayı teknolojiyi daha çok genç yaştaki öğretmenlerin kolaylıkla kullanabilmesi.
3. Teknik aksaklıkların, öğrencilerin dikkatini dağıtması ve öğretmenlerin sınıfı kontrol etmesini güçleştirilmesi.
4. Teknik aksaklıkların, öğretmenlerin etkileşimli tahtaya karşı olan tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilmesi.
5. Ders planları içerisine etkileşimli tahta kullanımının entegre edilememesi.
6. Etkileşimli tahta kullanımının öğrenciyi pasifleştirmesi ve öğretmeni bilgisayara bağımlı kılması.
7. Öğretmenlerin tahtayı kullanmak için önceden hazırlık yapmaları vakit almaktadır.
8. Elektrik kesilmesi gibi durumlar ders ortamını sıkıntıya sokabilmektedir.
9. Aynı süre içerisinde fazla örnek göstermek (soru çözmek) mi yoksa tebeşirli (ya da beyaz) tahtada az sayıda örnek göstermek (soru çözmek) mi öğrenci açısından avantajlı, araştırılması gereken bir konudur.
10. Her konu ve her ders için materyal bulmak öğretmen için problem olabilmektedir.

BÖLÜM III

3. İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalar ile ilgili benzer çalışmalar kronolojik sıraya göre değinilmiştir.

Curtain ve Pesola (1994) tarafından yapılan çalışmada yabancı dil öğretmenlerinin dil öğretiminde etkili olabilmeleri için nelerin gerektiği konusuna değinmiş ve çalışmanın sonunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur: Özellikle Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin ihtiyaç ve farklılıklarını dikkate alarak, yeni öğretim uygulamalarında bulunmalıdır. Ayrıca öğretmenlerin, yeni bilim ve teknolojik gelişmeleri takip etmesi ve bu gelişmeler doğrultusunda dil öğretiminde, öğretim teknolojilerini en etkili biçimde kullanması gerekmektedir.

“Etkili Öğretmenlerin Nitelikleri” adlı kitapta, öğrenci başarısına katkıda bulunan çok özel öğretmen davranışları tanımlanmaya çalışılmıştır (Stronge, 2002). Bu kitapta, özellikle etkili öğretmenlerin sınıf ortamını nasıl düzenlemesi gerektiğini, öğrenme odaklı sınıf çevresini nasıl koruduklarını, ders işleme sırasında ne gibi materyalin kullanılması gerektiğini ve öğrenci gelişimlerini nasıl gözlemlediklerini göstermesi açısından incelenmiştir.

Büyükkasap, Samancı, Dumludağ, Sağlam, Türk ve Hatunoğlu (2002), Sosyal Bilgiler dersini okutan öğretmenlerin yarısından fazlasının okullarında bulunan teknolojik araç-gereçleri yeterli düzeyde buldukları görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin genellikle derslerde, kullanmayı daha iyi bildikleri araçları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Tarih öğretmenlerinin iki boyutlu materyal kullanımının ele aldığı çalışmada, Şimşek (2003) öğretim materyallerinin, öğretim sürecine katkılarından bahsetmiştir. Yapılan araştırmada asıl üzerinde durulan nokta, tarih öğretiminde kullanılan iki boyutlu görsel materyal ve resim-fotoğraf ikilisidir. Araştırmada haritanın kullanımı üzerine zihinsel kriterler, teknik ve modeller oluşturmuştur. Bu modellerin öğretimde yararları incelenmiştir.

Serhan (2007)'de, Birleşik Arap Emirlikleri'nde gerçekleştirilen araştırmaya 200 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırma sonucunda okul

yöneticilerinin teknolojinin sınıf ortamında kullanılması durumunda hem öğrenciler içinde işbirliğini artıracakları hem de başarılarının destekleneceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca hizmet içi eğitimlere katılan yöneticilerin teknolojinin kaynaştırılması konusunda güdüledikleri sonucuna varılmıştır.

Oubre (2007) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin, yeterliklerini belirlemek amacıyla NETS-A standartları dikkate alınmıştır. Yapılan araştırmaya 163 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırma sonucunda okul yöneticileri, teknolojinin eğitim ortamlarına kaynaştırılması konusunda oldukça istekli oldukları ve bunun için yoğun çaba sarf ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin öğretim araç-gereçlerini kullanım amaçları ve kullanım sıklığı düzeylerinin incelendiği araştırma sonunda, öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanma amaçları arasında derslerin verimini arttırma, bilgi ve beceri kazandırma, konuları daha zevkli hale getirme, renklilik ve değişiklik katma, motivasyon ve dikkatini artırma, kalıcı öğrenmelerine yardımcı olarak belirlenmiştir (Kazu ve Yeşilyurt, 2008).

Ulusoy ve Gülüm (2009) tarafından yapılan araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde, tarih ve coğrafya konuları işlenirken, öğretmenlerin materyal kullanma durumları ve bu materyalleri kullanma gerekçeleri incelenmiştir. Yapılan inceleme sonunda, öğretmenler tarih ve coğrafya konuları işlenirken, materyal kullanımı konusunda istekli oldukları; ancak materyale ulaşma konusunda ciddi sıkıntılar yaşadıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin bilgi teknolojilerine ulaşma konusunda yetersiz olmaları, zaman ve maddi olanaklardan yoksun olmaları, materyal kullanımını istenilen düzeye çıkaramadığı gözlemlenmiştir. Öğretmenlerinin eğitim teknolojileri açısından yeterlilik düzeyinin incelendiği araştırmada; Sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde, eğitim teknolojilerini kullanımlarında, cinsiyete, yaşa, mesleki kıdeme, eğitim durumlarına, görev yaptıkları kurumun türü değişkenlerine göre aralarında anlamlı düzeyde farklılıklar tespit edilmiştir (Ulaş ve Ozan, 2010).

Adıgüzel (2010) tarafından yapılan araştırmada, ilköğretim okullarında öğretim teknolojilerinin durumu ve öğretmenler tarafından kullanım durumları incelenmiştir. Yapılan incelemede, anket ve görüşme tekniği kullanılmıştır.

Okullarda teknolojik donanım konusundaki düzeyleri ve okullarda materyal kullanımı konusunda var olan engeller incelenmiştir. Yapılan inceleme sonunda, Sınıf öğretmenlerinin en çok yazılı ve basılı materyalleri kullandıkları, en az ise görsel ve işitsel materyal kullandıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca okullarda var olan mevcut öğretim teknolojisinin öğretmenler tarafından kullanılması konusunda oldukça yetersiz kaldıkları sonucuna varılmıştır. Taşyürek (2011) Tarih öğretmenlerinin derslerde kullanmış oldukları araç-gereçler hakkında görüşleri incelenmiştir. Araştırma, Erzurum ilinde 30 Tarih öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda müfredatın çok yoğun olmasından ötürü Tarih öğretmenleri istediği halde teknolojik araç-gereç kullanamadıkları görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin, Tarih dersi yani müfredatını genel anlamda olumlu bulduklarını, teknolojik araç-gereç kullanımı konusunda hizmet içi eğitim almak istedikleri, teknolojik araç gereç kullanımı konusunda kendilerini yeterli görmedikleri sonucunu ulaşılmıştır.

Bilgili (2011) tarafından yapılan araştırmada Fransa'da ilk ve orta dereceli okullarda coğrafya eğitim ve öğretiminin müfredat, metot ve araç-gereçler açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin, materyal ve metot kullanımı düzeyleri incelenmiştir. Öğrenciler için dersleriyle ilgili araştırmalar yapmak amacıyla bakanlık ve özel kuruluşlar tarafından hazırlanmış birçok internet sitesi kurmuştur. Öğrenciler, araştırmalarının sonuçlarına ulaşmak adına, bu sitelerde istedikleri ders ve konu içeriklerine ulaşabilmektedirler. Kurulan bu tip sitelerde, dersler ile ilgili ayrıntılı örnekler, araştırmalar ve etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerden faydalanan öğrencilerin derslerinde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni, veri toplama araçları, veri toplama araçlarının analizinde kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

4.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın modeli, niceliksel araştırma modeli çeşitlerinden olan, “tarama modeli” ile örtüşmektedir.

Tarama modeli; geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan her neyse onları değiştirme ve etkileme çabası yoktur bu modelde. Bilinmek istenen şey meydandadır. Amaç, o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar,1984: s. 79).

4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evreni, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul Avrupa yakası Esenler, Başakşehir ve Bağcılar ilçelerinde resmi ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerini kapsamaktadır. Örneklem ise aynı ilçelerde görev yapan öğretmenler arasında tesadüfî yöntemle seçilen 175 öğretmeni kapsamaktadır.

4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma için literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili önceden yapılmış araştırmaların, bilgi toplama araçları incelenerek araştırma amaçlarına ilişkin, değişkenler belirlenip kişisel bilgileri içeren anket hazırlanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Sevim (2010) tarafından geliştirilen Araç-

Gereç Kullanma Tutum Ölçeği ile araç gereç kullanım sıklığını belirlemek amacıyla hazırlanan anket kullanılmıştır. Gereklî resmi izinler alındıktan sonra anketler çoğaltılarak belirlenen okullarda uygulanmıştır.

4.3.1. Mesleki ve Kişisel Bilgiler Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu bölümde, öğretmenlerin mesleki ve demografik bilgilerini toplamak amacıyla, 11 sorudan oluşan anket kullanılmıştır.

4.3.2. Araç-Gereç Kullanma Sıklığı Formu

Bu bölümde Sevim (2010) tarafından hazırlanan, öğretmenlere okullarında mevcut bulunan araç-gereçler ile bu araç gereçleri kullanım sıklığını belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiştir. Araç-gereçlerin durumları için 'Var' ile 'Yok' seçenekleri ve kullanma sıklıkları için ise 'Hiçbir zaman' ile 'Her zaman' aralığında, 5'li likert tipi seçenekler belirlenmiştir.

4.3.3. Araç-Gereç Kullanma Tutum Ölçeği

Anketin son bölümünde, Sevim (2010) tarafından geliştirilen araç gereç kullanma tutum ölçeği kullanılmıştır. 30 maddelik ve 5 seçenekli, Likert tipi bir ölçek, 'Kesinlikle katılmıyorum' (1 puan) ile 'Kesinlikle katılıyorum' (5 puan) derecelendirmelerinden biri seçilerek işaretlenmiştir.

Mevcut ölçek için aralık genişliği, "dizi genişliği/yapılacak grup sayısı" (Tekin, 1996) tarafından geliştirilen formül ile hesaplanmıştır. Aritmetik ortalama aralıkları; "1,00-1,80=Kesinlikle Katılmıyorum", "1,81-2,60=Katılmıyorum", "2,61-3,40=Kararsızım", "3,41- 4,20=Katılıyorum" ve "4,21-5,00=Kesinlikle katılıyorum" şeklindedir. Teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği ve alt boyutlarındaki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00'e yaklaştıkça öğretmenlerin tutumlarının yüksek olduğu, 1,00'e yaklaştıkça ise düşük olduğu kabul edilmiştir.

Kullanılan ölçek dört alt boyuta ayrılmıştır. Dört alt boyutta toplam 25 madde bulunmaktadır. Alt boyutlar; Verimlilik, Sınıf Yönetimi, Yeterlilik ve Maliyet şeklinde belirlenmiştir. *Ölçeğin 12, 19, 20, 21, 22, 23, 27 ve 30 numaralı maddeleri olumsuz yükleme sahip olduklarından, istatistiksel analizler öncesi puanları tersine çevrilerek işlemlere sokulmuşlardır.*

Alt boyutların madde numaraları ve soruları şu şekildedir:

Faktör 1

09. Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı, öğrenimde kalıcılığı artırır.

12. Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı, öğrenciyi tembelliğe iter.

10. Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı, öğrenci ve öğretmen etkileşimini artırır.

21. Araç ve gereçlerin sürekli kullanımı, öğrencilerde sıkılmaya neden olur.

14. Araç gereç kullanımı, öğrencinin yaratıcılığını kuvvetlendirir,

13. Araç gereç kullanımı, sınıf içinde öğrenciyi aktifleştirir.

28. Soyut konuların somutlaştırılmasında araç gereçler büyük öneme sahiptir.

18. Araç ve gereçler eğitimde büyük bir öneme sahiptir.

Faktör 2

22. Kalabalık olan sınıflarda araç gereç kullanmaya gerek yoktur.

23. Araç gereç kullanımı, öğrencilere öğretildiği takdirde öğretmene gerek kalmaz.

30. Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı, öğretmen otoritesini sarsmaktadır.

15. Araç ve gereç kullanımı, öğrenci ve öğretmenlerin önceden hazırlık yapmalarını gerektirir.

06. Sınıf yönetiminde araç ve gereçleri her öğrenciye tanıtmalı.

Faktör 3

03.Hangi derste ve konuda hangi araç-gereci kullanmam gerektiğini biliyorum.

01. Eğitim araç ve gereçlerini fiziki olarak tanıyorum.

02. Eğitim araç ve gereçlerini kullanma yeterliliğine sahibim.

05.Öğretmen ders öncesi kullanması gereken araç ve gereci kontrol etmeli.

29. Her öğretmen sınıfında her türlü araç ve gereci öğrenme yeterliliğine sahip olmalıdır.

Faktör 4

19. Araç ve gereç kullanımı, öğretmenler için ayrı külfet gerektirir.

20. Araç gereç kullanımı, eğitim ve öğretimde maliyeti artırır.

27. Pahalı araç ve gereçler, sorumluluğu nedeniyle kullanılmamalıdır.

25. Araç gereç kullanımında, okulun sahip olduğu tüm imkanlar fazlasıyla kullanılmalıdır.

Araştırmacı tarafından hazırlanan alt faktörlerin iç güvenilirlik analizi yapılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Birinci alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.921$
- İkinci alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.918$
- Üçüncü alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.847$

- Dördüncü alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.924$

olarak bulunmuştur.

İstanbul Avrupa yakası Esenler, Başakşehir ve Bağcılar ilçelerinde resmi ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerine uygulanan bu araştırmada, yapılan iç güvenilirlik analizinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Birinci alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.814$
- İkinci alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.742$
- Üçüncü alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.839$
- Dördüncü alt boyut için güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.671$
- *Teknolojik araç gereç kullanımı ölçeği* güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=.907$

Olarak bulunmuştur. Kalaycı tarafından belirlenen aşağıdaki aralık göz önüne alındığında ilk üç faktörün yüksek güvenilirlikte, dördüncü faktörün ise oldukça güvenilir olduğu görülmektedir. Tutum ölçeğinin toplam puanları incelendiğinde de yüksek güvenilirlik aralığında olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, mevcut ölçeğin örneklem grubu için uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir, ve

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Kalaycı, 2009: s. 405)

4.4. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Veriler toplandıktan sonra SPSS 16 programı ile analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken İkili değişkenlere göre farklılıkları belirlemek amacıyla t-testi, üç ve daha fazla değişkenlere göre farklılıkları belirlemek için ANOVA analizi kullanılmıştır. Varyans analizlerinde bulunan farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla Tukey testi uygulanmıştır.

BÖLÜM V

5. BULGULAR

Bu bölümde anket sorularına verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları, t-testi, ANOVA ve Tukey sonuçları yardımıyla yorumlanmıştır.

5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN DEMOGRAFİK BİLGİLERİ

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Bilgileri Dağılımı

		N	%
CİNSİYET	Kadın	97	55,4
	Erkek	78	44,6
	Toplam	175	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların % 55.4’ü kadın, % 44.6’sı erkektir. Erkeklerin oranının bayanlardan daha az olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Yaş Değişkeni Bilgileri Dağılımı

		N	%
Yaş	20-29	82	46,9
	30-39	54	30,9
	40-49	34	19,4
	50+	5	2,9
	Toplam	175	100,0

Tablo 2’de katılımcıların yaş değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %46,9’u 20-29 yaş, %30,9’u 30-39 yaş,

%19,4'ü 40-49 ya, %2,9'u ise 50 yaş ve sonrası aralıkta oldukları görülmektedir.

Tablo 3: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi Değişkeni Bilgileri Dağılımı

		N	%
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	4	2,3
	Lisans	163	93,1
	Yüksek Lisans	8	4,6
	Toplam	175	100,0

Tablo 3'te katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %2,3'ü Ön Lisans, %93,1'i Lisans ve %4,6'sının ise Yüksek Lisans mezunu oldukları görülmüştür. Katılımcıların çok büyük kısmının, lisans mezunu oldukları fark edilmiştir.

Tablo 4: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkeni Bilgileri Dağılımı

		N	%
Mesleki Kıdem	0-5	69	39,4
	6-10	40	22,9
	11-15	20	11,4
	16-20	32	18,3
	21+	14	8,0
	Toplam	175	100,0

Tablo 4'te katılımcıların mesleki kıdem değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Yapılan inceleme sonunda, katılımcıların %39,4'ü 0-5 kıdem yılı, %22,9'u 6-10 kıdem yılı, %11,4'ü 11-15 kıdem yılı, %18,3'ü 16-20 kıdem yılı ve son olarak % 8'i ise 21 ve daha fazla kıdem yılında oldukları görülmüştür.

Tablo 5: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türü Değişkeni Bilgileri Dağılımı

		N	%
Mezuniyet	Eğitim Enst.	1	,6
	Eğitim Fakültesi	156	89,2
	Fen ve Edebiyat	18	10,3
	Toplam	175	100

Tablo 5'te katılımcıların mezun olunan program değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %0,6'sı Eğitim Enstitüsü, %89,2'si Eğitim Fakültesi ve %10,3'ü ise Fen Ve Edebiyat fakültesinden mezun olmuştur.

Tablo 6: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Sınıfta Bulunan Öğrenci Mevcudu Değişkeni Bilgileri Dağılımı

		N	%
Sınıf Mevcudu	15-20	13	7,4
	21-30	30	17,1
	31-40	67	38,3
	41-50	63	36,0
	51+	2	1,1
Toplam		175	100,0

Tablo 6'da öğretmenlerin sınıfta bulunan öğrenci mevcudu değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %7,4'ü 15-20 kişilik, %17,1'i 21-30 kişilik, %38,3'ü 31-40 kişilik, %36'sı 41-50 kişilik ve son olarak % 1,1'i ise 51 ve daha fazla kişiden oluşan sınıflarda öğretmenlik yapmaktadır.

Tablo 7: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi ya da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız mı?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		N	%
Ders Alma	Evet	120	68,6
	Hayır	55	31,4
	Toplam	175	100,0

Tablo 7'de Öğretmenlerin, *Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi ya da Eğitim Araçları İle İlgili herhangi Bir Ders Aldınız mı?* sorusuna verilen cevaba göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %68,6'sının üniversite döneminde eğitim araçları ile ilgili ders aldıkları, %31,4'ünün ise almadığı görülmüştür.

Tablo 8: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız mı?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		N	%
Hizmet İçi Eğitim	Evet	76	43,4
	Hayır	99	56,6
	Toplam	175	100

Tablo 8'de Öğretmenlerin, *Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız mı?* sorusuna verilen cevaba göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Buna göre

katılımcıların %43,4'ünün eğitim araçları ile ilgili hizmet içi eğitim aldıkları, %56,6'sının ise almadığı görülmüştür.

Tablo 9: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		N	%
Bakış Açısı	Evet	18	10,3
	Hayır	60	34,3
	Kısmen	97	55,4
	Toplam	175	100,0

Tablo 9'da Öğretmenlerin, *Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz?* sorusuna verilen cevaba göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %10,3'ünün öğrencilerin araç-gereçlere bakış açılarını yeterli buldukları, %34,3'ünün yeterli bulmadıkları ve on olarak %55,4'ünün ise kısmen yeterli bulduğu görülmüştür.

Tablo 10: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		N	%
Kullanım	Sürekli	71	40,6
	Bazen	82	46,9
	Çok Nadir	20	11,4
	Hiç	2	1,1
	Toplam	175	100,0

Tablo 10'da Öğretmenlerin, *Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* sorusuna verilen cevaba göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %40,6'sı sürekli, %46,9'u bazen, %11,4'ü çok nadir ve %1,1'i ise hiç yanıtını vermiştir.

Tablo 11: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesini Uygulanabilir Buluyor Musunuz?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları

		N	%
Fatih Projesi	Evet	82	46,9
	Hayır	93	53,1
	Toplam	175	100

Tablo 11'de Öğretmenlerin, *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesi'ni Uygulanabilir Buluyor Musunuz?* sorusuna verilen cevaba göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %46,9'u Fatih Projesini uygulanabilir bulduklarını, % 53,1'inin ise uygulanabilir bulmadığı görülmektedir.

5.2. SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE TEKNOLOJİK ARAÇ-GEREÇ, MATERYALER VE BUNLARIN KULLANIM DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmada öğretmenlerin Sosyal Bilgiler derslerinde teknolojik araç-gereç, materyal ve öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya ilişkin görüşleri belirlemek için Sevim (2010) tarafından hazırlanan, öğretmenlere okullarında mevcut bulunan araç-gereçler ile bu araç gereçleri kullanım sıklığını belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiştir. Araç-gereçlerin durumları için 'Var' ile 'Yok' seçenekleri ve kullanma sıklıkları için ise 'Hiçbir zaman' ile 'Her zaman' aralığında, 5'li likert tipi seçenekler belirlenmiştir.

Tablo 12: Öğretmenlerin Okullarında Mevcut Olan Araç-Gereçler

Araç-Gereçler	Var	Yok
Model ve numuneler (gerçek eşya, olay vb.)	118	57
Basılı gereçler (ders kitabı, gazete, yardımcı kitap vb.)	164	11
Yazı ve gösterim tahtası	161	14
Hareketsiz görüntüler (fotoğraf, resim vb.)	105	70
Tepegöz	32	143
Opak projektörü/Episkop	60	115
Soyut görseller (grafik, tablo, harita vb.)	107	68
İşitsel araçlar (radyo, teyp vb.)	53	122
Televizyon	26	149
Video	47	128
Bilgisayar	150	25
Projeksiyon	161	14
Bilgisayar laboratuvarı	107	68
Fen laboratuvarı veya malzemeleri	104	71

Tablo 13: Öğretmenlerin Okullarında Mevcut Olan Araç-Gereçleri Kullanım Sıklıkları

Araç-Gereçler	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Her Zaman
Model ve numuneler (gerçek eşya, olay vb.)	31	27	61	32	24
Basılı gereçler (ders kitabı, gazete, yardımcı kitap vb.)	10	5	23	55	82
Yazı ve gösterim tahtası	12	3	21	47	92
Hareketsiz görüntüler (fotoğraf, resim vb.)	48	20	48	46	13
Tepegöz	143	9	19	4	-
Opak projektörü/Episkop	114	20	26	12	3
Soyut görseller (grafik, tablo, harita vb.)	55	18	61	23	18
İşitsel araçlar (radyo, teyp vb.)	105	22	27	9	12
Televizyon	145	8	20	2	-
Video	115	9	29	14	8
Bilgisayar	22	6	40	46	61
Projeksiyon	11	14	46	42	62
Bilgisayar laboratuvarı	81	28	49	12	5
Fen laboratuvarı veya malzemeleri	83	34	40	12	6

Tablo 12 ve Tablo 13; öğretmenlerin okullarında mevcut araç-gereçlerin varlık durumu ve bu araç gereçleri derste kullanma sıklıklarını bildirmektedir.

Tablo 12 incelendiğinde öğretmenlerin büyük bölümü okullarında Model ve numuneler (gerçek eşya, olay vb.), Basılı gereçler (ders kitabı, gazete, yardımcı kitap vb.), Yazı ve gösterim tahtası, Hareketsiz görüntüler (fotoğraf, resim vb.), Soyut görseller (grafik, tablo, harita vb.), Bilgisayar, Projeksiyon, Bilgisayar laboratuvarı, Fen laboratuvarı veya malzemelerinin var olduğunu bildirmişlerdir. Bunun yanında öğretmenlerin çok azının okulunda Tepegöz, Opak projektörü/Episkop, İşitsel araçlar (radyo, teyp vb.), Televizyon ve Videonun var olduğu görülmüştür.

Tablo 13 incelendiğinde ise öğretmenlerin büyük çoğunluğunun Tepegöz, Opak projektörü/Episkop, İşitsel araçlar (radyo, teyp vb.), Televizyon ve Video gibi aletleri hiçbir zaman düzeyinde kullandıkları görülmüştür. Bunun dışında öğretmenlerin genellikle model ve numuneleri “Bazen”, Basılı gereçleri, Yazılı ve Gösterim Tahtaları, Bilgisayar ve Projeksiyon aletini “Her Zaman” düzeyinde kullandıkları görülmüştür.

5.3. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİK ARAÇ-GEREÇ KULLANIMINA YÖNELİK TUTUM PUANLARI

Bu bölümde yapılan araştırmada öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum puanları incelenmiştir. Araştırmada standart sapma, en yüksek ve en düşük değer ile madde puan ortalamaları dikkate alınmıştır.

Tablo 14: Öğretmenlerin Teknolojik Araç Gereç Kullanımına Yönelik Tutum Puanları

Boyutlar	Madde Sayısı(k)	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	X	Ss	x/k
1.Verimlilik	10	10	50	30,73	3,57	3,07
2.Sınıf Yönetimi	6	6	30	14,43	2,41	2,45
3.Yeterlilik	5	5	25	21,2	3,5	4,24
4.Maliyet	4	4	20	12,83	2,59	3,2
Toplam Tutum	30	30	150	111,77	11,22	3,72

Tablo 14’te öğretmenlerin teknolojik araç gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan değerleri verilmiştir. Tabloya göre tutum ölçeği alt faktörlerinden olan “Verimlilik” puan ortalaması incelendiğinde katılımcıların “Kararsızım” düzeyinde bir tutuma sahip oldukları, çok olumlu

olmadığı görülmüştür. “Sınıf yönetimi” alt faktörü incelendiğinde öğretmenlerin “Katılmıyorum” düzeyinde düşük bir tutuma sahip oldukları, “Yeterlik” alt faktörüne göre “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde oldukça yüksek tutuma sahip oldukları ve “Maliyet” alt faktörüne göre ise “Kararsızım” düzeyinde ancak olumluya doğru bir tutuma sahip olduğu görülmüştür.

Toplam tutum puanları incelendiğinde ise öğretmenlerin “Katılıyorum” düzeyinde olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmüştür.

5.4. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİK ARAÇ-GEREÇ KULLANIMINA YÖNELİK TUTUM PUANLARININ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bu bölümde yapılan araştırmada, öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum puanları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada standart sapma, t-testi, ANOVA ve Tukey testi kullanılmıştır.

Tablo 15: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonucu

		N	X	ss	sd	T	p																																												
Verimlilik	Kadın	97	30,59	3,27	173	-,551	,583																																												
	Erkek	78	30,89	3,92				Sınıf Yönetimi	Kadın	97	14,43	2,47	173	-,008	,994	Erkek	78	14,44	2,34	Yeterlilik	Kadın	97	21,35	3,49	173	,633	,528	Erkek	78	21,01	3,52	Maliyet	Kadın	97	12,79	2,67	173	-,230	,818	Erkek	78	12,88	2,49	Toplam Tutum	Kadın	97	111,38	9,55	173	-,504	,615
Sınıf Yönetimi	Kadın	97	14,43	2,47	173	-,008	,994																																												
	Erkek	78	14,44	2,34				Yeterlilik	Kadın	97	21,35	3,49	173	,633	,528	Erkek	78	21,01	3,52	Maliyet	Kadın	97	12,79	2,67	173	-,230	,818	Erkek	78	12,88	2,49	Toplam Tutum	Kadın	97	111,38	9,55	173	-,504	,615	Erkek	78	112,24	13,06								
Yeterlilik	Kadın	97	21,35	3,49	173	,633	,528																																												
	Erkek	78	21,01	3,52				Maliyet	Kadın	97	12,79	2,67	173	-,230	,818	Erkek	78	12,88	2,49	Toplam Tutum	Kadın	97	111,38	9,55	173	-,504	,615	Erkek	78	112,24	13,06																				
Maliyet	Kadın	97	12,79	2,67	173	-,230	,818																																												
	Erkek	78	12,88	2,49				Toplam Tutum	Kadın	97	111,38	9,55	173	-,504	,615	Erkek	78	112,24	13,06																																
Toplam Tutum	Kadın	97	111,38	9,55	173	-,504	,615																																												
	Erkek	78	112,24	13,06																																															

Tablo 15'te cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin, teknolojik araç-gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan ortalaması ve t-testi sonucu verilmiştir. Yapılan incelemeye göre kadınların verimlilik alt faktörü puan ortalaması ($\bar{x}=30,59$), erkeklerin ortalamasından ($\bar{x}=30,89$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu verimlilik alt faktöründe, kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,551$, $p>,05$).

Sınıf Yönetimi alt faktörüne göre kadınların puan ortalaması ($\bar{x}=14,43$), erkeklerin ortalamasından ($\bar{x}=14,44$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu sınıf yönetimi alt faktöründe, kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,008$, $p>,05$). Puan değerlerinin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Yeterlilik alt faktörüne göre kadınların puan ortalaması ($\bar{x}=21,35$), erkeklerin ortalamasından ($\bar{x}=21,01$) yüksek çıkmıştır. T-testi sonucu yeterlilik alt faktöründe, kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=,633$, $p>,05$).

Maliyet alt faktörüne göre kadınların puan ortalaması ($\bar{x}=12,79$), erkeklerin ortalamasından ($\bar{x}=12,88$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu maliyet alt faktöründe kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,230$, $p>,05$).

Teknolojik araç-gereç kullanımı, tutum ölçeğine göre kadınların puan ortalaması ($\bar{x}=111,38$), erkeklerin ortalamasından ($\bar{x}=112,24$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu teknolojik araç-gereç kullanımı, tutum ölçeğinde kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,504$, $p>,05$).

Tablo 16: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Verimlilik	Gruplar Arası	96,192	3	32,064	2,586	,055
	Grup İçi	2120,186	171	12,399		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	13,908	3	4,636	,797	,497
	Grup İçi	995,087	171	5,819		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	35,161	3	11,720	,955	,415
	Grup İçi	2098,839	171	12,274		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	49,655	3	16,552	2,535	,059
	Grup İçi	1116,540	171	6,529		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	920,933	3	306,978	2,500	,061
	Grup İçi	20996,462	171	122,786		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 16'da Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının yaş değişkenine göre ANOVA testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde yaş değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=2,50$, $p>,05$). Ayrıca teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik ($F=2,586$, $p>,05$), Sınıf Yönetimi ($F=,797$, $p>,05$), Yeterlilik ($F=,955$, $p>,05$) ve Maliyete

($F=2,535$, $p>,05$) göre de yaş değişkenleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 17: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Verimlilik	Gruplar Arası	27,205	2	13,603	1,069	,346
	Grup İçi	2189,172	172	12,728		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	10,218	2	5,109	,880	,417
	Grup İçi	998,776	172	5,807		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	12,094	2	6,047	,490	,613
	Grup İçi	2121,906	172	12,337		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	61,870	2	30,935	4,818	,059
	Grup İçi	1104,324	172	6,420		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	103,323	2	51,661	,407	,666
	Grup İçi	21814,071	172	126,826		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 17’de Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının, öğrenim düzeyi değişkenine göre ANOVA testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, öğrenim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=,407$, $p>,05$). Ayrıca teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt

faktörleri olan Verimlilik ($F=1,069$, $p>,05$), Sınıf Yönetimi ($F=,880$, $p>,05$), Yeterlilik ($F=,490$, $p>,05$) ve Maliyete ($F=4,818$, $p>,05$) göre de öğrenim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 18: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Verimlilik	Gruplar Arası	57,934	4	14,484	1,141	,339
	Grup İçi	2158,443	170	12,697		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	45,627	4	11,407	2,013	,095
	Grup İçi	963,368	170	5,667		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	30,479	4	7,620	,616	,652
	Grup İçi	2103,521	170	12,374		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	64,745	4	16,186	2,498	,055
	Grup İçi	1101,449	170	6,479		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	221,240	4	55,310	,433	,784
	Grup İçi	21696,155	170	127,624		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 18’de Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının, mesleki kıdem değişkenine göre ANOVA testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, mesleki kıdem değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=,433$,

$p>,05$). Ayrıca teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik ($F=1,141$, $p>,05$), Sınıf Yönetimi ($F=2,013$, $p>,05$), Yeterlilik ($F=,616$, $p>,05$) ve Maliyete ($F=2,498$, $p>,05$) göre de mesleki kıdem değişkenleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 19: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Verimlilik	Gruplar Arası	7,458	2	3,729	,290	,748
	Grup İçi	2208,919	172	12,843		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	2,736	2	1,368	,234	,792
	Grup İçi	1006,259	172	5,850		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	25,556	2	12,778	1,042	,355
	Grup İçi	2108,444	172	12,258		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	3,064	2	1,532	,227	,798
	Grup İçi	1163,130	172	6,762		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	7,681	2	3,840	,030	,970
	Grup İçi	21909,714	172	127,382		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 19'da Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının, mezun olunan okul türü değişkenine göre ANOVA testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına

yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, mezun olunan okul türü değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=,030$, $p>,05$). Ayrıca teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik ($F=,290$, $p>,05$), Sınıf Yönetimi ($F=,234$, $p>,05$), Yeterlilik ($F=1,042$, $p>,05$) ve Maliyete ($F=,227$, $p>,05$) göre de mezun olunan okul türü değişkenleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 20: Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Verimlilik	Gruplar Arası	64,734	4	16,183	1,279	,280
	Grup İçi	2151,644	170	12,657		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	2,996	4	,749	,127	,973
	Grup İçi	1005,998	170	5,918		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	80,180	4	20,045	1,659	,162
	Grup İçi	2053,820	170	12,081		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	23,270	4	5,818	,865	,486
	Grup İçi	1142,924	170	6,723		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	383,103	4	95,776	,756	,555
	Grup İçi	21534,292	170	126,672		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 20'de Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının, ders verdikleri sınıfların mevcudu değişkenine göre ANOVA

testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ders verdikleri sınıf mevcudu değişkenleri arasında, anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=,756$, $p>,05$). Ayrıca teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik ($F=1,279$, $p>,05$), Sınıf Yönetimi ($F=,127$, $p>,05$), Yeterlilik ($F=1,659$, $p>,05$) ve Maliyete ($F=,865$, $p>,05$) göre de ders verilen sınıf mevcudu değişkenleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 21: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız Mı?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre T-Testi Sonucu

		N	X	ss	sd	T	P																																												
Verimlilik	Evet	120	30,69	4,02	173	-,217	,828																																												
	Hayır	55	30,82	2,32				Sınıf Yönetimi	Evet	120	14,38	2,38	173	-,412	,681	Hayır	55	14,55	2,49	Yeterlilik	Evet	120	21,10	3,95	173	-,557	,578	Hayır	55	21,42	2,23	Maliyet	Evet	120	12,58	2,64	173	-1,973	,051	Hayır	55	13,40	2,41	Toplam Tutum	Evet	120	111,22	12,98	173	-,956	,341
Sınıf Yönetimi	Evet	120	14,38	2,38	173	-,412	,681																																												
	Hayır	55	14,55	2,49				Yeterlilik	Evet	120	21,10	3,95	173	-,557	,578	Hayır	55	21,42	2,23	Maliyet	Evet	120	12,58	2,64	173	-1,973	,051	Hayır	55	13,40	2,41	Toplam Tutum	Evet	120	111,22	12,98	173	-,956	,341	Hayır	55	112,96	5,70								
Yeterlilik	Evet	120	21,10	3,95	173	-,557	,578																																												
	Hayır	55	21,42	2,23				Maliyet	Evet	120	12,58	2,64	173	-1,973	,051	Hayır	55	13,40	2,41	Toplam Tutum	Evet	120	111,22	12,98	173	-,956	,341	Hayır	55	112,96	5,70																				
Maliyet	Evet	120	12,58	2,64	173	-1,973	,051																																												
	Hayır	55	13,40	2,41				Toplam Tutum	Evet	120	111,22	12,98	173	-,956	,341	Hayır	55	112,96	5,70																																
Toplam Tutum	Evet	120	111,22	12,98	173	-,956	,341																																												
	Hayır	55	112,96	5,70																																															

Tablo 21’de *Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız Mı?* sorusuna verilen cevaba göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan ortalaması ve t-testi sonucu verilmiştir. Yapılan incelemeye

göre üniversitede eğitim alanların verimlilik alt faktörü puan ortalaması ($\bar{x}=30,69$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=30,82$) düşük çıkmıştır. Yapılan t-testi sonucunda eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,217$, $p>,05$).

Sınıf Yönetimi alt faktörüne göre eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=14,38$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=14,55$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu sınıf yönetimi alt faktöründe eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,412$, $p>,05$).

Yeterlilik alt faktörüne göre eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=21,10$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=21,42$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu yeterlilik alt faktöründe eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,557$, $p>,05$).

Maliyet alt faktörüne göre eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=12,58$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=13,40$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu maliyet alt faktöründe eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-1,973$, $p>,05$).

Teknolojik araç-gereç kullanımı tutum ölçeğine göre eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=111,22$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=112,96$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu teknolojik araç-gereç kullanımı tutum ölçeğinde eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,956$, $p>,05$).

Tablo 22: : Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız Mı?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre T-Testi Sonucu

		N	X	ss	sd	T	p																																												
Verimlilik	Evet	75	30,71	4,17	173	,000	,999																																												
	Hayır	99	30,71	3,05				Sınıf Yönetimi	Evet	75	14,36	1,91	173	-,177	,860	Hayır	99	14,42	2,67	Yeterlilik	Evet	75	20,80	4,08	173	-1,277	,203	Hayır	99	21,48	2,99	Maliyet	Evet	75	12,69	2,78	173	-,497	,620	Hayır	99	12,89	2,40	Toplam Tutum	Evet	75	110,93	13,36	173	-,747	,456
Sınıf Yönetimi	Evet	75	14,36	1,91	173	-,177	,860																																												
	Hayır	99	14,42	2,67				Yeterlilik	Evet	75	20,80	4,08	173	-1,277	,203	Hayır	99	21,48	2,99	Maliyet	Evet	75	12,69	2,78	173	-,497	,620	Hayır	99	12,89	2,40	Toplam Tutum	Evet	75	110,93	13,36	173	-,747	,456	Hayır	99	112,21	9,21								
Yeterlilik	Evet	75	20,80	4,08	173	-1,277	,203																																												
	Hayır	99	21,48	2,99				Maliyet	Evet	75	12,69	2,78	173	-,497	,620	Hayır	99	12,89	2,40	Toplam Tutum	Evet	75	110,93	13,36	173	-,747	,456	Hayır	99	112,21	9,21																				
Maliyet	Evet	75	12,69	2,78	173	-,497	,620																																												
	Hayır	99	12,89	2,40				Toplam Tutum	Evet	75	110,93	13,36	173	-,747	,456	Hayır	99	112,21	9,21																																
Toplam Tutum	Evet	75	110,93	13,36	173	-,747	,456																																												
	Hayır	99	112,21	9,21																																															

Tablo 22'de *Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız Mı?* sorusuna verilen cevaba göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan ortalaması ve t-testi sonucu verilmiştir. Yapılan incelemeye göre hizmet içi eğitim alanların verimlilik alt faktörü puan ortalaması ($\bar{x}=30,71$), almayanların ortalaması ($\bar{x}=30,71$) ile eşit çıkmıştır. Sonuçların eşit çıkması nedeniyle anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=,000$, $p>,05$).

Sınıf Yönetimi alt faktörüne göre hizmet içi eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=14,36$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=14,42$) düşük

çıkmiştir. T-testi sonucu sınıf yönetimi alt faktöründe hizmet içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,177$, $p>,05$).

Yeterlilik alt faktörüne göre hizmet içi eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=20,80$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=21,48$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu yeterlilik alt faktöründe hizmet içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-1,277$, $p>,05$).

Maliyet alt faktörüne göre hizmet içi eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=12,69$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=12,89$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu maliyet alt faktöründe hizmet içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,497$, $p>,05$).

Teknolojik araç-gereç kullanımı tutum ölçeğine göre hizmet içi eğitim alanların puan ortalaması ($\bar{x}=110,93$), almayanların ortalamasından ($\bar{x}=112,21$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu teknolojik araç-gereç kullanımı tutum ölçeğinde hizmet içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($t=-,747$, $p>,05$).

Tablo 23: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Verimlilik	Gruplar Arası	65,922	2	32,961	2,636	,075
	Grup İçi	2150,455	172	12,503		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	20,476	2	10,238	1,781	,171
	Grup İçi	988,518	172	5,747		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	20,982	2	10,491	,854	,428
	Grup İçi	2113,018	172	12,285		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	1,842	2	,921	,136	,873
	Grup İçi	1164,353	172	6,769		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	408,903	2	204,452	1,635	,198
	Grup İçi	21508,491	172	125,049		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 23'te Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz? sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, teknolojik araç gereç kullanma bakışı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=1,635$, $p>,05$). Ayrıca teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik ($F=2,636$,

$p>,05$), Sınıf Yönetimi ($F=1,781$, $p>,05$), Yeterlilik ($F=,854$, $p>,05$) ve Maliyete ($F=,136$, $p>,05$) göre de teknolojik araç gereç kullanma bakışı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür.

Tablo 24: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre ANOVA Testi Sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Verimlilik	Gruplar Arası	203,659	3	67,886	5,768	,001
	Grup İçi	2012,718	171	11,770		
	Toplam	2216,377	174			
Sınıf Yönetimi	Gruplar Arası	50,062	3	16,687	2,976	,033
	Grup İçi	958,932	171	5,608		
	Toplam	1008,994	174			
Yeterlilik	Gruplar Arası	191,755	3	63,918	5,628	,001
	Grup İçi	1942,245	171	11,358		
	Toplam	2134,000	174			
Maliyet	Gruplar Arası	37,967	3	12,656	1,918	,128
	Grup İçi	1128,227	171	6,598		
	Toplam	1166,194	174			
Toplam Tutum	Gruplar Arası	1779,181	3	593,060	5,036	,002
	Grup İçi	20138,214	171	117,767		
	Toplam	21917,394	174			

Tablo 24'te Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucu verilmiştir. Tabloya göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği alt faktörü olan "Maliyet" puan ortalamaları

incelendiğinde, teknolojik araç gereç kullanım sıklığı değerleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür ($F=1,918$, $p>,05$). Ancak teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik ($F=5,768$, $p<,05$), Sınıf Yönetimi ($F=2,976$, $p<,05$), Yeterlilik ($F=5,628$, $p<,05$) ve teknolojik araç gereç kullanımı tutum ölçeğine ($F=5,036$, $p<,05$) göre teknolojik araç gereç kullanma sıklığı değerleri arasında, anlamlı düzeyde farkın olduğu görülmüştür.

Tablo 25: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre ANOVA Testi Sonucu Oluşan Farklılığın Kaynağını Gösteren Tukey Testi

		N	X	Ss	Anlamlı Farklılığın Gözlemlendiği Değişkenler
Verimlilik	Sürekli(A)	71	31,63	1,97	A-D
	Bazen(B)	82	30,34	4,21	B-D
	Çok Nadir(C)	20	29,9	3,89	C-D
	Hiç (D)	2	23	4,24	
	Toplam	175	30,73	3,57	
Sınıf Yönetimi	Sürekli(A)	71	13,92	2,14	A-C
	Bazen(B)	82	14,66	2,43	
	Çok Nadir(C)	20	15,5	2,89	
	Hiç (D)	2	13	1,41	
	Toplam	175	14,43	2,41	
Yeterlilik	Sürekli(A)	71	22,41	1,92	A-B
	Bazen(B)	82	20,46	4,07	
	Çok Nadir(C)	20	20,3	3,48	
	Hiç (D)	2	17,5	10,61	
	Toplam	175	21,2	3,5	
Toplam Tutum	Sürekli(A)	71	114,69	5,14	A-B
	Bazen(B)	82	110,12	13,54	A-D
	Çok Nadir(C)	20	110,25	12,83	
	Hiç (D)	2	90,5	17,68	
	Toplam	175	111,77	11,22	

Tablo 25'te Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucu oluşan farklılığın kaynağını gösteren TUKEY testi sonucu verilmiştir. Teknolojik araç gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği alt faktörlerinden olan Verimlilik incelendiğinde derslerde araç-gereç kullanımını Sürekli yapanlar ile Hiç yapmayanlar arasında sürekli yapanlar lehine fark bulunmuştur. Ayrıca Bazen seçeneğini işaretleyenler ile hiç seçeneğini işaretleyenler arasında bulunan farkın bazen lehine, çok nadir seçeneğini işaretleyenler ile hiç seçeneğini işaretleyenler arasında çok nadir lehine fark bulunmuştur. Sınıf Yönetimi alt faktörü incelendiğinde Sürekli seçeneği işaretleyenler ile çok nadir seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine anlamlı fark bulunmuştur. Yeterlilik alt faktöründe ise Sürekli seçeneği işaretleyenler ile bazen seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine anlamlı fark bulunmuştur. Son olarak araç-gereç kullanım tutum ölçeğinde ise sürekli seçeneği işaretleyenler ile bazen seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine ve sürekli seçeneği işaretleyenler ile hiç seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 26: Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesini Uygulanabilir Buluyor Musunuz?* Sorusuna Verilen Cevaba Göre T-Testi Sonucu

		n	X	ss	Sd	T	P																																												
Verimlilik	Evet	81	30,64	3,16	173	-,302	,763																																												
	Hayır	93	30,81	3,92				Sınıf Yönetimi	Evet	81	14,35	2,32	173	-,377	,707	Hayır	93	14,48	2,49	Yeterlilik	Evet	81	21,07	3,54	173	-,549	,584	Hayır	93	21,37	3,46	Maliyet	Evet	81	12,62	2,29	173	-,946	,345	Hayır	93	12,99	2,82	Toplam Tutum	Evet	81	111,68	9,65	173	-,118	,906
Sınıf Yönetimi	Evet	81	14,35	2,32	173	-,377	,707																																												
	Hayır	93	14,48	2,49				Yeterlilik	Evet	81	21,07	3,54	173	-,549	,584	Hayır	93	21,37	3,46	Maliyet	Evet	81	12,62	2,29	173	-,946	,345	Hayır	93	12,99	2,82	Toplam Tutum	Evet	81	111,68	9,65	173	-,118	,906	Hayır	93	111,88	12,53								
Yeterlilik	Evet	81	21,07	3,54	173	-,549	,584																																												
	Hayır	93	21,37	3,46				Maliyet	Evet	81	12,62	2,29	173	-,946	,345	Hayır	93	12,99	2,82	Toplam Tutum	Evet	81	111,68	9,65	173	-,118	,906	Hayır	93	111,88	12,53																				
Maliyet	Evet	81	12,62	2,29	173	-,946	,345																																												
	Hayır	93	12,99	2,82				Toplam Tutum	Evet	81	111,68	9,65	173	-,118	,906	Hayır	93	111,88	12,53																																
Toplam Tutum	Evet	81	111,68	9,65	173	-,118	,906																																												
	Hayır	93	111,88	12,53																																															

Tablo 26'da Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesi'ni Uygulanabilir Buluyor Musunuz?* sorusuna verilen cevaba göre t-testi sonucu verilmiştir. Yapılan incelemeye göre Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanların verimlilik alt faktörü puan ortalaması ($\bar{x}=30,64$), bulmayanların ortalamasından ($\bar{x}=30,81$) düşük çıkmıştır. Yapılan t-testi sonucu incelendiğinde Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanlar ile uygulanabilir bulmayanlar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-,302$, $p>,05$).

Sınıf Yönetimi alt faktörüne göre Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanların puan ortalaması ($\bar{x}=14,35$), uygulanabilir bulmayanların ortalamasından ($\bar{x}=14,48$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu sınıf yönetimi alt

faktöründe Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanlar ile uygulanabilir bulmayanlar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-,377$, $p>,05$).

Yeterlilik alt faktörüne göre Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanların puan ortalaması ($\bar{x}=21,07$), bulmayanların ortalamasından ($\bar{x}=21,37$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu yeterlilik alt faktöründe Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanlar ile uygulanabilir bulmayanlar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-,549$, $p>,05$).

Maliyet alt faktörüne göre Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanların puan ortalaması ($\bar{x}=12,62$), bulmayanların ortalamasından ($\bar{x}=12,99$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu maliyet alt faktöründe Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanlar ile uygulanabilir bulmayanlar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-,946$, $p>,05$).

Teknolojik araç-gereç kullanımı tutum ölçeğine göre Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanların puan ortalaması ($\bar{x}=111,68$), bulmayanların ortalamasından ($\bar{x}=111,88$) düşük çıkmıştır. T-testi sonucu teknolojik araç-gereç kullanımı tutum ölçeğinde Fatih Projesi'ni uygulanabilir bulanlar ile uygulanabilir bulmayanlar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-,118$, $p>,05$).

BÖLÜM VI

6. SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Günümüz dünyasında meydana gelen değişimlere adapte olmak ve daha çok bilgiye ulaşip ona sahip olma isteği, karşılaşılan sorunlara çözüm önerisi getirebilme, sistemli çalışmayı zorunlu kılmıştır. Olumlu davranışı daha hızlı kazandırmak ve eğitimdeki kaliteyi arttırmak amacıyla bilgi teknolojisinden maksimum derecede faydalanılması sağlanmalıdır.

Bilim ve Teknolojinin günümüzdeki yeri düşünüldüğünde elbette ki ne denli önemli olduğu görülebilmektedir. Gelişen ve değişen dünyada, bilim ve teknoloji den neredeyse hayatın her alanında yararlanmaktayız. Bu bağlamda öğretmenlerin, bilim ve teknolojiyi yakından takip etmesi ve yeniliklere açık olması önem arz etmektedir. Değişen ve gelişen teknolojinin takip edilmemesi durumunda, dünyaya bakış açısının daralacağı ve olayları yorumlama kabiliyetinde düşüşler meydana geleceği bilinmektedir. Gelişen birey ve toplumların içerisinde yer alabilmek adına, dünyada meydana gelen değişimlerden uzak kalınmamalıdır. Öğrenimde rehber konumda olan öğretmenlerin, özellikle bilim ve teknolojiyi yakından takip etmeleri gerekmektedir. Günümüzde bilim ve teknolojinin en rahat bir şekilde takip edilebileceği ortam internettir. Bu bağlamda, özellikle öğretmenlerin internet aracılığı ile bilim ve teknolojiyi takip etmeleri amacıyla ortamlar hazırlanmalıdır.

Ortaokullarda Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Araç-Gereç Kullanma Tutumlarının İncelenmesi adlı çalışmanın amacı, ortaokul Sosyal Bilgiler dersini okutan öğretmenlerin, teknolojik araç-gereçlerle ilgili kullanımına dönük tutumlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda bir dizi araştırma yapılarak istenen sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araçların veri toplama araçları olarak anket ve ölçekler kullanılmıştır. Bu araştırmanın evreni, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul Avrupa yakası Esenler, Başakşehir ve Bağcılar ilçelerinde resmi ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerini kapsamaktadır. Örneklem ise aynı ilçelerde görev yapan öğretmenler arasında tesadüfî yöntemle seçilen 175 öğretmeni kapsamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik yapıları şu şekildedir:

- Katılımcıların % 55,4'ü bayan, % 44,6'sı erkektir. Ayrıca %46,9'u 20-29 yaş, %30,9'u 30-39 yaş, %19,4'ü 40-49 ya, %2,9'u ise 50 yaş ve sonrası aralıkta oldukları görülmektedir. Katılımcıların %2,3'ü ön lisans, %93,1'i lisans ve %4,6'sının ise yüksek lisans mezunu oldukları görülmüştür. Katılımcıların %39,4'ü 0-5 kıdem yılı, %22,9'u 6-10 kıdem yılı, %11,4'ü 11-15 kıdem yılı, %18,3'ü 16-20 kıdem yılı ve son olarak % 8'i ise 21 ve daha fazla kıdem yılında oldukları görülmüştür. Katılımcıların %0,6'sı eğitim enstitüsü, %89,2'si eğitim fakültesi ve %10,3'ü ise fen ve edebiyat fakültesinden mezun olmuştur. Katılımcıların %7,4'ü 15-20 kişilik, %17,1'i 21-30 kişilik, %38,3'ü 31-40 kişilik, %36'sı 41-50 kişilik ve son olarak % 1,1'i ise 51 ve daha fazla kişiden oluşan sınıflarda öğretmenlik yapmaktadır (Tablo 1-6).
- Katılımcıların %68,6'sının üniversite döneminde eğitim araçları ile ilgili ders aldıkları, %31,4'ünün ise almadığı görülmüştür. Öğretmenlerin %43,4'ünün eğitim araçları ile ilgili hizmet içi eğitim aldıkları, %56,6'sının ise almadığı görülmüştür. Katılımcıların %10,3'ünün öğrencilerin araç-gereçlere bakış açılarını yeterli buldukları, %34,3'ünün yeterli bulmadıkları ve on olarak %55,4'ünün ise kısmen yeterli bulunduğu görülmüştür. Öğretmen %40,6'sı sürekli, %46,9'u bazen, %11,4'ü çok nadir ve %1,1'i ise hiç yanıtını vermiştir. Katılımcıların %46,9'u fatih projesini uygulanabilir bulduklarını, % 53,1'inin ise uygulanabilir bulmadığı görülmektedir (Tablo 7-11).

- Öğretmenlerin büyük bölümü okullarında; Model ve numuneler (gerçek eşya, olay vb.), Basılı gereçler (ders kitabı, gazete, yardımcı kitap vb.), Yazı ve gösterim tahtası, Hareketsiz görüntüler (fotoğraf, resim vb.), Soyut görseller (grafik, tablo, harita vb.), Bilgisayar, Projeksiyon, Bilgisayar laboratuvarı, Fen laboratuvarı veya malzemelerinin var olduğunu bildirmişlerdir. Bunun yanında öğretmenlerin çok azının okulunda Tepegöz, Opak projektörü/Episkop, İşitsel araçlar (radyo, teyp vb.), Televizyon ve Videonun var olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun Tepegöz, Opak projektörü/Episkop, İşitsel araçlar (radyo, teyp vb.), Televizyon ve Video gibi aletleri hiçbir zaman düzeyinde kullandıkları görülmüştür. Bunun dışında öğretmenlerin genellikle model ve numuneleri “Bazen”, Basılı gereçleri, Yazılı ve Gösterim Tahtaları, Bilgisayar ve Projeksiyon aletini “Her Zaman” düzeyinde kullandıkları görülmüştür (Tablo 12-13). Günümüzde birçok okulda, projeksiyon cihazının olmayışı, derslerde bilgisayar kullanımı konusunda da sıkıntıların oluşmasına sebep vermektedir. Özellikle günümüzde birçok konunun görsel sunumunun yapılabilmesi amacıyla projeksiyon cihazına ihtiyaç duyulmaktadır. Okullardaki donanımsal sorunlar bu duruma engel olmaktadır. Adıgüzel (2010), yapılan inceleme sonunda sınıf öğretmenlerinin en çok yazılı ve basılı materyalleri kullandıkları, en az ise görsel ve işitsel materyal kullandıkları sonucuna varmıştır. Ayrıca okullarda var olan mevcut öğretim teknolojisinin öğretmenler tarafından kullanılması konusunda oldukça yetersiz kaldıkları sonucuna varılmıştır.
- Araç-gereçler, öğrenme işlemine katılan duyu sayısını artırmasından dolayı daha fazla kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Bilim ve teknolojiye meydana gelen değişimlerin nadiren takip ediliyor oluşu, gerek Sosyal Bilgiler dersinin öğretilmesine yönelik gerçekleşen değişimlerin

takip edilemiyor oluşu, gerekse de öğretim araçlarının gelişimine adapte olunamamasına neden olmaktadır. Bundan dolayı öğretmenlerin teknolojik gelişimleri takip etmeleri amacıyla özendirici etkinlikler yapılmalıdır. Kuzu ve Yeşilyurt (2008) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin öğretim araç-gereçlerini kullanım amaçları ve kullanım sıklığı düzeyleri incelenmiştir. Yapılan inceleme sonunda öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanma amaçları arasında; derslerin verimini artırma, bilgi ve beceri kazandırma, konuları daha zevkli hale getirme, renklilik ve değişiklik katma, motivasyon ve dikkatini artırma, kalıcı öğrenmelerine yardımcı olarak belirlenmiştir.

- Teknolojik araç-gereçlerin kullanıldığı derslerde, öğrencilerde daha kalıcı öğrenme sağladığı bilinmektedir. Bu bağlamda, teknolojik araç gereç kullanıldığında, öğrencilerin başarısı ve kendini başarılı bulma hissi artacaktır. Özellikle örneklem grubunun bulunduğu ilçelerde, teknolojik donanım yetersizliklerinin kullanım konusunda sıkıntılara sebebiyet verdiğine daha öncede değinilmişti. Bu bağlamda, kaliteli eğitim ve öğretimin gerçekleşmesi amacıyla örneklem grubundaki ilçelerde bulunan okullardaki mevcut donanımsal sorunların giderilmesi ile daha sağlıklı ve verimli bir öğrenme ortamı sağlanabilecektir.
- Teknolojinin eğitim ortamında bir aktör olması, eğitimin kalitesini arttıracığı ve daha nitelikli bireylerin yetişmesinin sağlanacağı bilinmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde var olan sorunlar acilen giderilmeli ve gerekli alt yapılar sağlanmalıdır.
- Öğretmenlerin teknolojik araç gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan değerleri incelenmiş ve tutum ölçeği alt faktörlerinden olan “Verimlilik” puan ortalamasında katılımcıların “Kararsızım” düzeyinde bir tutuma sahip oldukları, çok olumlu olmadığı görülmüştür. “Sınıf yönetimi” alt faktörü incelendiğinde

öğretmenlerin “Katılmıyorum” düzeyinde düşük bir tutuma sahip oldukları, “Yeterlik” alt faktörüne göre “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde oldukça yüksek tutuma sahip oldukları ve “Maliyet” alt faktörüne göre ise “Kararsızım” düzeyinde ancak olumluya doğru bir tutuma sahip olduğu görülmüştür (Tablo 14). Toplam tutum puanları incelendiğinde ise öğretmenlerin “Katılıyorum” düzeyinde olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmüştür. Teknolojik araç-gereçlerin kullanımının, kalıcılığı arttırdığı göz önüne alındığında, öğretmenlerin donanımlı oluşları ve öğrencilerinin ihtiyaçlarına uygun bilgiyi daha sağlıklı bir şekilde vermeleri adına, teknolojik araç gereçlerine yönelik bilgi ve kullanım düzeylerinin öğretmen algısına göre yeterli olması önemlidir. Bu bağlamda kararsız öğretmenlerin, kararsızlık nedenlerinin iyi araştırılıp, çözüm önerilerinin geliştirilmesine dönük hizmet içi eğitim, kurs vb. çalışmalar ile donanımsal anlamda iyi bir düzeye ulaştırılmaları önem arz etmektedir. Büyükkasap, Samancı, Dumludağ, Sağlam, Türk ve Hatunoğlu (2002) tarafından yapılan çalışma sonucunda öğretmenlerin yarısından fazlasının okullarında bulunan teknolojik araç-gereçleri yeterli düzeyde buldukları ve genellikle derslerde kullanmayı daha iyi bildikleri araçları tercih ettikleri görülmüştür. Çalışmaların sonuçlarının kısmen paralel olduğu görülmektedir. Günümüzde okullarda en temel sorunlardan biri de mevcut teknolojik araçların, amacına uygun bir şekilde kullanılıyor olmamalarıdır. Özellikle laboratuvar ortamında kullanılan araçların zarar görmesi vb. durumlardan ötürü, kullanım sıklıklarının istenilen düzeyde olmaması, günümüzde en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir.

- Cinsiyete değişkenine göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan ortalaması ve t-testi sonucu incelendiğinde verimlilik, yeterlilik, sınıf yönetimi ve maliyet alt faktörlerinde kadın ve erkekler

arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Ayrıca toplam tutum puanlarında da cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 15). Anlamlı farkın bulunamayışı cinsiyet değişkenine yönelik yorum yapmayı güçlendirmektedir. Cinsiyet değişkeni ile ilgili yorum yapılabilmesi için diğer değişkenler ile beraber daha sistematik bir analiz yapılabilir. Yapılan mevcut incelemede teknolojik araç gereç kullanımında cinsiyet belirleyici değişken değildir.

- Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının yaş değişkenine göre ANOVA testi sonucu incelendiğinde, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinde yaş değişkenleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 16). Yapılan araştırmaya Sevim (2010) tarafından yapılan araştırma ile paralel olduğu görülmektedir.
- Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının öğrenim durumu değişkenine göre ANOVA testi sonucu incelendiğinde, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinde öğrenim durumu değişkenleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 17). Öğrenim durumunun anlamlı değişken olmadığı ve teknolojik araç gereç kullanımı konusunda belirleyici olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenim durumunun etkili olmamasının temel sebepleri arasında Lisans düzeyinde var olan yığılmanın oluşu olarak ifade edilebilir. Ayrıca özellikle Lisansüstü eğitimin genel anlamda, Sosyal Bilgiler öğretimine yönelik olmamasının da bu durumda etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir.
- Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının mesleki kıdem değişkenine göre ANOVA testi sonucu incelendiğinde, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinde mesleki kıdem değişkenleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 18).

- Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının mezun olunan okul türü değişkenine göre ANOVA testi sonucu incelendiğinde, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinde mezun olunan okul türü değişkenleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 19). Mezun olunan bölümün genel anlamda yoğunlukta sosyal bilgiler ve az sayıda tarih olduğu görülmüştür. Teknolojik araç gereçlerin genel anlamda eğitim formasyon derslerinde verildiği göz önüne alındığında anlamlı farkın çıkmamış oluşunun açıklanabileceği düşünülmektedir.
- Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarının sınıf mevcudu değişkenine göre ANOVA testi sonucu incelendiğinde, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinde sınıf mevcudu değişkenleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 20). Sınıfın belirleyici bir değişken olduğu Sevim (2010) tarafından yapılan çalışmada belirlenmiştir. Araştırmanın tam anlamıyla belirlenmesi amacıyla daha geniş bir örneklemin belirlenmesinin faydalı olacağı düşünülmüştür.
- *Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız Mı?* sorusuna verilen cevaba göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan ortalaması ve t-testi sonucu incelendiğinde, tutum ölçeği ve alt faktörlerinde eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (Tablo 21). Teknolojik araç gereçlerin kullanımına yönelik eğitim alanlar ile almayanlar arasında farkın çıkmayışının eğitim sonrası hizmet içi eğitimlere bağlanabileceği düşünülmektedir. Bunun dışında bilgisayarın insan için gereklilik arz etmesi ve neredeyse her gün kullanılması, teknolojik araç gereçlerinin çoğunun da bilgisayar endeksli oluşunun aradaki farkın anlamsızlaşmasını sağlamış olabilir. Bunun yanında *Eğitim Teknolojisi Ya Da*

Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız Mı? sorusuna verilen cevaba göre öğretmenlerin teknolojik araç-gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan ortalaması ve t-testi sonucu incelendiğinde tutum ölçeği ve alt faktörlerinde hizmet içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (Tablo 22).

- *Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz?* sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucu incelendiğinde teknolojik araç gereç kullanma bakışı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür (Tablo 23).
- *Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucu “Maliyet” puan ortalamaları incelendiğinde teknolojik araç gereç kullanım sıklığı değerleri arasında anlamlı düzeyde farkın olmadığı görülmüştür. Ancak teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeğinin alt faktörleri olan Verimlilik, Sınıf Yönetimi, Yeterlilik ve teknolojik araç gereç kullanımı tutum ölçeğine göre teknolojik araç gereç kullanma sıklığı değerleri arasında anlamlı düzeyde farkın olduğu görülmüştür (Tablo 24). *Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?* sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucu oluşan farklılığın kaynağını gösteren TUKEY testi sonucu incelenmiştir. Teknolojik araç gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği alt faktörlerinden olan Verimlilik incelendiğinde derslerde araç-gereç kullanımını sürekli yapanlar ile hiç yapmayanlar arasında sürekli yapanlar lehine fark bulunmuştur. Ayrıca Bazen seçeneğini işaretleyenler ile hiç seçeneğini işaretleyenler arasında bulunan farkın bazen lehine, çok nadir seçeneğini işaretleyenler ile hiç seçeneğini işaretleyenler arasında çok nadir lehine fark bulunmuştur. Sınıf Yönetimi alt faktörü

incelendiğinde Sürekli seçeneği işaretleyenler ile çok nadir seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine anlamlı fark bulunmuştur. Yeterlilik alt faktöründe ise Sürekli seçeneği işaretleyenler ile bazen seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine anlamlı fark bulunmuştur. Son olarak araç-gereç kullanım tutum ölçeğinde ise Sürekli seçeneği işaretleyenler ile bazen seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine ve sürekli seçeneği işaretleyenler ile hiç seçeneğini işaretleyenler arasında sürekli lehine anlamlı fark bulunmuştur (Tablo 25).

- Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Derslerinizde Fatih Projesi'ni Uygulanabilir Buluyor Musunuz?* sorusuna verilen cevaba göre t-testi sonucu incelendiğinde tutum ölçeği ve alt faktörlerinde fatih projesini uygulanabilir bulanlar ile bulmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (Tablo 26). Öğretmenlerin Fatih Projesi'ni kullanıyor olup, uygulanabilirlik açısından çekimser kalmış olmaları, yukarıda da değinildiği gibi donanımsal alt yapılarının zayıf olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.
- Ülkemizde yürürlüğe giren Fatih Projesi'nin amacı şu şekilde belirlenmiştir; eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla BT araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarımızın 620.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlanacaktır. Bu genel amaç çerçevesinde ülkemizde son yıllarda yürürlüğe giren Fatih Projesi'nin uygulanabilirliğinin ne denli başarılı olacağı, süreç içerisinde yapılan uygulamalarla kendini gösterecektir. Teknolojik araç-gereçlerin öğretim ortamında kullanılmasının faydalı olacağı görüşü göz önüne alındığında, öğretmenlerin Fatih Projesi'ni uygulamada ciddi

sıkıntılar ile karşı karşıya kalabilecekleri yaptığımız analiz sonucunda da görülmüştür. Bu bağlamda, özellikle Fatih Projesi'nin uygulaması sürecinde sıkıntılarla karşılaşılması için ilgili otoriteler tarafından gerekli önlemler alınmalıdır.

- Özellikle sosyal bilgiler ders saatinin az olması ve sınav odaklı ders çalışma sistemi öğretmenlerin Fatih projesini uygulamasında sıkıntılara yol açmış olabileceği düşünülmektedir. Örneğin 8. Sınıflarda okutulan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük iki dersi saati olarak işlenmektedir. Kasım ve Nisan aylarında yapılan TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavında verilmesi gereken kazanımların yoğun oluşu, derslerde teknolojik araç-gereç kullanımını olumsuz etkilemektedir. Özellikle öğretmenler arasında farklılığın bulunmayışının nedenlerinden biri de bu yoğunluk olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu yoğun programın zamanla öğrenci motivasyonunu da olumsuz yönde etkilediği görülmüştür.

6.2. ÖNERİLER

- Gelişen ve değişen dünyada, bilim ve teknolojiden neredeyse hayatın her alanında yararlanmaktayız. Bu bağlamda öğretmenlerin, bilim ve teknolojiyi yakından takip etmesi ve yeniliklere açık olması önem arz etmektedir. Değişen ve gelişen teknolojinin takip edilmemesi durumunda, dünyaya bakış açısının daralacağı ve olayları yorumlama kabiliyetinde düşüşler meydana geleceği bilinmektedir. Özellikle öğretim ortamının gelişmesine yönelik var olan değişimleri yakından takip ederek bunların okula transferi önemlidir. Bundan dolayı öğretmenlerin öğretim ortamını ilgilendiren değişimleri yakından takip etmeleri gerekmektedir.

- Araç-gereçler, öğrenme işlemine katılan duyu sayısını artırmasından dolayı daha fazla kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır.
- Teknolojik araç-gereçlerin kullanıldığı derslerde, öğrencilerde daha kalıcı öğrenme sağladığı bilinmektedir. Bu bağlamda, teknolojik araç gereç kullanıldığında öğrencilerin başarısı ve kendini başarılı bulma hissi artacaktır. Özellikle örneklem grubunun bulunduğu ilçelerde, teknolojik donanım yetersizliklerinin kullanım konusunda sıkıntılara sebebiyet verdiği daha öncede değinilmiştir. Bu bağlamda kaliteli eğitim ve öğretimin gerçekleşmesi amacıyla örneklem grubundaki ilçelerde bulunan okullardaki mevcut donanımsal sorunların giderilmesi ile daha sağlıklı ve verimli bir öğrenme ortamının sağlanabileceği bilinmektedir.
- Teknolojinin eğitim ortamında bir aktör olması, eğitimin kalitesini arttıracığı ve daha nitelikli bireylerin yetişmesinin sağlanacağı bilinmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde var olan sorunlar acilen giderilmeli ve gerekli alt yapılar sağlanmalıdır.
- Teknolojik araç-gereçlerin kullanımının, kalıcılığı arttırdığı göz önüne alındığında, öğretmenlerin donanımlı oluşları ve öğrencilerinin ihtiyaçlarına uygun bilgiyi daha sağlıklı bir şekilde vermeleri adına teknolojik araç gereçlerine yönelik bilgi ve kullanım düzeylerinin öğretmen algısına göre yeterli olması önemlidir. Bu bağlamda kararsız öğretmenlerin, kararsızlık nedenlerinin iyi araştırılıp çözüm önerilerinin geliştirilmesine dönük hizmet içi eğitim, kurs vb. çalışmalar ile donanımsal anlamda iyi bir düzeye ulaştırılmaları önem arz etmektedir.
- Teknolojik araç-gereçlerin bir kısmının var olmasına karşın, öğretmenler tarafından nadiren kullanılıyor oluşunun nedenlerinin araştırılıp, kullanım konusunda yetersizlikten kaynaklanan durumlarda acilen hizmet içi eğitim desteği verilmesi sağlanmalıdır.

- Sınıf yönetimi ile ilgili ortaya çıkan sıkıntıların nedeni tespit edilmelidir. Özellikle kalabalık sınıflar, ders içeriğinin ilgi çekici olmaması gibi durumlardan kaynaklanan yapısal sorunlar için çözüm önerileri geliştirilmelidir.
- Günümüzde özellikle laboratuvarların ürünlerin zarar görmesi nedeniyle düşük düzeyde kullanıldığı ve işlevsizleştirildikleri görülmektedir. Bu laboratuvarların daha işlevsel kullanılmasına dönük öğretmenler teşvik edilmelidir.
- Sosyal Bilgiler dersinde aktif olarak kullanılabilecek harita, tablo vb. görsel araçların okulların bir bölümünde var olmadığı ve bu bağlamda kullanılmadığı görülmektedir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabilecek işitsel araçların okulların çoğunda bulunmadığı görülmüştür. İşitsel araçlara yönelik sorunların da çözüm bulması gerekmektedir. Okulların donanımsal anlamda var olan sorunların giderilmesi ile birlikte yaparak ve yaşayarak öğrenme sistemine daha hızlı adapte olunabileceği düşünülmektedir.
- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin özellikle etili power point vb. sunum hazırlama tekniklerine yönelik hizmet içi eğitim almaları, bilgisayarın daha aktif kullanılması gereken konuların aktarımını daha işlevsel hale getirecektir.
- Eğitim araçları merkezi ile iş birliği yapılarak öğretmenlerin teknolojik araç-gereçleri ile ilgili yeni gelişmeleri takip etmesinin sağlanması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Okullarda kullanılan teknolojik araç-gereçlerin güncelliğinin korunması amacıyla yeniliklerin takip edilmesi sağlanmalı. Yeni gelişmelerin takip edilmesi için öğretmenler teşvik edilmeli.
- Okullarda bulunan mevcut araç gereçlerin etkili ve verimli kullanılması amacıyla okul yöneticilerinin öğretmenleri cesaretlendirmesi ve teşvik etmesi sağlanmalıdır.

- Teknolojik araç gereç kullanımı sırasında sadece görsel değil işitsel araçların da kullanılması farklı zeka türlerine sahip olan öğrencilerin daha rahat öğrenmelerini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, A. (2010). İlköğretim okullarında öğretim teknolojilerinin durumu ve sınıf öğretmenlerinin bu teknolojileri kullanma düzeyleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Dergisi*, 15 (1), 1-17.

Akgün, E., Yılmaz, E. O. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Vizyon 2023 strateji belgesi ve fırsatları artırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (fatih) projesi: karşılaştırmalı bir inceleme. *Akademik Bilişim 2011*, Malatya: İnönü Üniversitesi.

Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yüksek öğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The turkish online journal of educational technology* 2 (2), 79-96.

Alkan, C. (2005). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı Yay.

Alkan, C. (1997). *Eğitim Teknolojisi*, Ankara, Anı yayıncılık, 1997.

Arıcan, H. (2014). *Tablet Bilgisayarların Ortaöğretimde Kullanımı: Fatih Projesi Örneği*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Bilgili, M. (2011). *Fransa'da İlk Ve Orta Dereceli Okullarda Coğrafya Eğitim Ve Öğretiminin Müfredat, Metot Ve Araç-Gereçler Açısından Değerlendirilmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.

Binbaşıoğlu, C. (1988). *Özel öğretim yöntemleri*. (6.Baskı). Ankara: Binbaşıoğlu Yayınları.

Büyükkasap, E. Samancı, O. Dumludağ, C. Sağlam, H. İ. Türk, İ. C. Hatunoğlu, Y. (2002) "*İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersini Okutan Öğretmenlerin Teknolojik Araç-Gereçlerle İlgili Görüşleri*" ,Kastamonu Eğitim Dergisi ,Cilt. 101 ,s. 125 – 132.

Çilenti, K. (1988), *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*, Ankara: Yargıcı Matbaası

Curtain, H.; Pesola, C. A. (1994) *Languages and Children: Making the Match 2nd Edition*. Glenview IL: Scott Foresman (Özdemir 2007 üzerinden).

Demirel, Ö. , Seferoğlu, S. S. ve Yağcı, E. (2004). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem A. Yay.

Doğanay, A. (2003). *Sosyal Bilgiler Öğretimi. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Öztürk C. ve Dilek D. (Ed.). Ankara: Pegema Yayınları.

Ergin, A. (1998). "*Öğretim Teknolojisi ve İletişim*" Ankara: Anı Yayıncılık.

Ergüneş, Y. (1995), *Eğitim Psikolojisi, Balıkesir*. İnce Ofset ve Matbaacılık.

Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı = Reform mu? *Elementary Education Online*, 11(3). 556-577, 2012. İlköğretim Online, 11(3). 556-577.

Halis, İsa, (2002) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara, Nobel.

İşman, A. (2003). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. İstanbul: Değişim Yay.

Karakuş, F. (2006). *Sosyal bilgiler öğretiminde yapıcı öğrenme ve otantik değerlendirme yaklaşımlarının öğrencilerin akademik başarı, kalıcılık ve Sosyal 100 Bilgiler dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Adana: Adana Çukurova Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N.(1984). *Bilimsel Araştırma Metodu*. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.

Kalaycı, Ş. (2009). *Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikler*, 4. Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım, S. 405.

Kaya, Zeki (2005), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Kazu, H. ve Yeşilyurt, E. (2008). Öğretmenlerin Öğretim Araç-Gereçlerini Kullanım Amaçları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 175-188.

Koşar, E. ve Yüksel, S. (2003) “*Öğretim Teknolojisi*”, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Öğreti (Pegem A Yayıncılık).

MEB. (2003). *Öğretimde Görsellik ve Görsel Araçlarda Bulunması Gereken Özellikler*. Milli Eğitim Dergisi. Kış:2003.

MEB. (2004). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı 4-5. sınıflar (Taslak)* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (2008). *Ortaöğretim Çağdaş Türk Ve Dünya Tarihi dersi öğretim programı* Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

MEB, (2011),<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php>, (Erişim Tarihi: haziran, 2014).

Meydan, A. ve Akdağ, H. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. B. Tay ve A. Öcal (Ed). Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde (s.146-190). Pegem Akademi Yay.

Oubre, A. (2007). *Technological Leadership Proficiency Among School Administrators in the Twenty-First Century Schools Initiative*. Unpublished doctoral dissertation, University of Southern Mississippi, the United States.

Özdemir, Ö.(2007). *İlköğretim Birinci Kademe İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Ortamında Yöntem Teknik ve Araç Gereç Kullanım Yeterlikleri*. Çanakkale: Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Yayınları.

Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. (Ed. Cemil Öztürk). *Sosyal Bilgiler öğretimi* (3.Baskı) (s. 1-31). Ankara: Pegem A yayıncılık.

Safran, M. (1993). *Tarih Öğretiminin Eğitsel Amaçları*. Ankara: Belleten. Türk Tarih Kurumu Yayınları Cilt: LVII S. 220, s. 827-842.

Serhan, D. (2007). *School Principals' Attitudes Towards the Use of Technology*: United Arab Emirates Technology Workshop. TOJET, 6(2), 42-46.

Sevim, S. (2010). "*İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Derste Araç Gereç Kullanmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*". İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.

Sözer, Ersan (1998), *Sosyal Bilimlerin Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

Stronge, J. H. (2002) *Qualities of effective teachers, Alexandria, VA:ASCD* (Özdemir 2007 üzerinden).

Sünbül, A. M. (2004). *Bilgisayar uygulamaları ve eğitim amaçlı kullanımı*. R. Yıldız (Ed). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme içinde (s. 107-152). Konya. Nobel Yay.

Şentürk, A. (2007). *Bilgisayarların öğretimdeki uygulamaları ve bilgisayar destekli öğretim*. M. Sarıtaş (Ed). Öğretim materyalleri ve materyal tasarımı içinde (s.125-135). Ankara. Pegem A Yay.

Şimşek, A. (2003). Tarih öğretiminde materyal kullanımı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 141-155

Taşyürek, Z. (2011). *Tarih Öğretmenlerinin Derslerde Kullanmış Oldukları Araç-Gereçler Hakkındaki Görüşleri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.

Tekin, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları, 312s.

Ulaş, H. & Ozan C. (2010). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojileri açısından yeterlilikleri*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20–22 Mayıs), 1039–1045

Ulusoy, K. ve Gülüm, K. (2009). Sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konuları işlenirken öğretmenlerin materyal kullanma durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 85-99

Yanpar, T. Ş. (1994). "İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Akademik Benlik Kavramı, Ders İçi Öğrenme ve Ders Dışı Çalışma Yolları İle Başarı İlişkisi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (s.43- 48).

[http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/ilkokul/2010-2011/SosyalBilgiler%204-5\(Yerel\).pdf](http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/ilkokul/2010-2011/SosyalBilgiler%204-5(Yerel).pdf)

<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> (06.05.2014).

EKLER

Ek-1 Öğretmen anketi ve ölçeği

Değerli Öğretmenler,

Elinizdeki anket formu Temel Eğitim Kurumlarında Görev Yapan **Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Derslerde Araç-Gereç Kullanılmasına** yönelik tutumlarını araştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma sonuçlarının doğruluğu ve güvenilirliği açısından vereceğiniz bilgiler çok önemlidir. Anket formu ile elde edilecek bilgiler, bilimsel çalışmanın dışında kesinlikle kullanılmayacaktır. Lütfen cümleleri dikkatli okuyarak, her soruda size uygun gelen seçeneğe **(X)** işareti koyunuz. Gösterdiğiniz işbirliği ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Tayyip CAN- Prof. Dr.

Nesrin Kale

İstanbul Aydın Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Yönetimi(Eğitim Yönetimi ve Denetimi Modülü)

Mesleki ve Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz

Kadın Erkek

2. Yaşınız

20-29 30-39 40-49 50 ve Üstü

3. Öğrenim Düzeyiniz

Önlisans Lisans Yüksek Lisans
Doktora

4. Mesleki Kıdeminiz

0-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21
yıl ve üstü

5. Mezun Olduğunuz Okul Türü

Eğitim Enstitüsü Eğitim Fakültesi Fen Edebiyat Fakültesi

6. Sınıftaki öğrenci mevcudunuz ne kadar?

15-20 21-30 31-40 41-50 51 ve
Üzeri

7. Eğitiminiz sırasında Eğitim Teknolojisi ya da Eğitim Araçları ile ilgili herhangi bir ders aldınız mı?

Evet Hayır

8. Eğitim Teknolojisi ya da Eğitim Araçları ile ilgili bir hizmet içi eğitim kursuna veya seminerine katıldınız mı?

Evet Hayır

9. Öğrencilerin araç-gereçlere bakış açılarını yeterli buluyor musunuz?

Evet Hayır Kısmen

10. Derslerde araç- gereçleri ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

Sürekli Bazen Çok Nadir Hiç

Kullanmıyorum

11. Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak derslerinizde fatih projesini uygulanabilir buluyor musunuz?

Evet Hayır

DERSTE ARAÇ-GEREÇ KULLANMA SIKLIĞI

Aşağıdaki eğitim araç gereçlerinden okulunuzda bulunup bulunmadığını ve Sınıf yönetiminde kullanma sıklığınızı lütfen işaretleyiniz.

Araç ve Gereçler	Var	Yok	Kullanma Sıklığı				
			Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
Model ve numuneler(gerçek eşya,							
Basılı gereç (ders kitabı, gazete,							
Yazı ve gösterim tahtası							
Hareketsiz görüntüler (fotoğraf,							
Tepegöz							
Opak projektörü							
Soyut görseller (grafik, tablo,							
İşitsel araçlar (radyo, teyp)							
Televizyon							
Video							
Bilgisayar							
Projeksiyon							
Bilgisayar laboratuvarı							
Fen laboratuvarı veya malzemeleri							

ARAÇ-GEREÇ KULLANMA TUTUM ÖLÇEĞİ

Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	2	3	4	5

Lütfen aşağıda verilen önermeleri üstte verilen katılma derecesine göre 'X' koyarak işaretleyiniz.

Önermeler	1	2	3	4	5
1.Eğitim araç ve gereçlerini fiziki olarak tanıyorum.					
2.Eğitim araç ve gereçlerini kullanma yeterliliğine sahibim.					
3.Hangi derste ve konuda hangi araç gereci kullanmam gerektiğini biliyorum.					
4.Araç ve gereçlerin kullanımı hakkında öğretmenler eğitime tabi tutulmalı.					
5.Öğretmen ders öncesi kullanması gereken araç ve gereci kontrol etmeli.					
6.Sınıf yönetiminde araç ve gereçleri her öğrenciye tanıtmalı.					
7.Her okulda ders araç ve gereçleri ile ilgili bir bölüm ve sorumlu bulunmalı.					
8.Hangi derste ve konuda hangi araç gerecin kullanılacağına öğretmen ve öğrenci karar vermeli					
9.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı öğrenimde kalıcılığı artırır.					
10.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı öğrenci ve öğretmen etkileşimini artırır.					
11.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı derste zaman tasarrufu sağlar.					
12.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı öğrenciyi tembelliğe iter.					
13.Araç gereç kullanımı sınıf içinde öğrenciyi aktifleştirir.					
14.Araç gereç kullanımı öğrencinin yaratıcılığını kuvvetlendirir.					
15.Araç ve gereç kullanımı öğrenci ve öğretmenlerin önceden hazırlık yapmalarını gerektirir.					
16.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı özdenetimi sağlar.					
17.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı istenilen hedeflere ulaşmayı hızlandırır.					
18.Araç ve gereçler eğitimde büyük bir öneme sahiptir.					
19.Araç ve gereç kullanımı öğretmenler için ayrı külfet gerektirir.					
20.Araç gereç kullanımı eğitim ve öğretimde maliyeti artırır.					
21.Araç ve gereçlerin sürekli kullanımı öğrencilerde sıkılmaya neden olur.					
22.Kalabalık olan sınıflarda araç gereç kullanmaya gerek yoktur.					
23.Araç gereç kullanımı öğrencilere öğretildiği takdirde öğretmene gerek kalmaz.					
24.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı eğitimin kalitesini artırır.					
25.Araç gereç kullanımında okulun sahip olduğu tüm imkanlar fazlasıyla kullanılmalıdır.					
26.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanıldığında öğrencilerin kendisini ifade etme yeteneği gelişmektedir.					
27.Pahalı araç ve gereçler sorumluluğu nedeniyle kullanılmamalıdır.					

28.Soyut konuların somutlaştırılmasında araç gereçler büyük öneme sahiptir.					
29.Her öğretmen sınıfında her türlü araç ve gereci öğrenme yeterliliğine sahip olmalıdır.					
30.Sınıf yönetiminde araç gereç kullanımı öğretmen otoritesini sarsmaktadır.					

Ek-1 Öğretmen anketi ve ölçeği izin formları

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/3099429
Konu: Araştırma İzni

22/07/2014

Sayın: Tayyip CAN
Genç Osman Mah. Mehmetçik Sok. Güzel Konutlar sitesi 012 Blok D. 6
Güngören/İSTANBUL

İlgi: a) 18.07.2014 tarihli dilekçeniz.
b) Valilik Makamının 22.07.2014 tarih ve 3083737 sayılı oluru.

İlgi (a) dilekçeniz ile "*Ortaokullara Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Araç Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*" konulu tezinize dair araştırma çalışmanız hakkındaki ilgi (a) dilekçeniz ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

Murat ADALI
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Elektronik İmza Aklı Sistemlerinde Geçerlidir	
Ad Soyad :	MURAT ADALI
Ünvanı :	BÖLÜM ŞEFİ
Tarih :	07.08.2014
İmza :	

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. E-vrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0896-e853-3416-8b66-aea8 kodu ile yapılabilir.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Altı Cad. No:13 Cağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/20/3083737
Konu: Araştırma (Tayyip CAN)

22/07/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi:a)18.07.2014 tarihli dilekçe.

- b)MEB. Yen. ve Eğt. Tek. Gn Md. 07.03.2013 tarih ve 316 sayılı 2012/13 nolu genelgesi.
c)Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 21.07.2014 tarihli tutanağı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tezli yüksek lisans öğrencisi Tayyip CAN'ın "*Ortaokullara Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Araç Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*" konulu tezine dair araştırma çalışmasını ilimiz Avrupa Yakasına bulunan okullardaki sosyal bilgiler öğretmenlerine; anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi, bilimsel amaç dışında kullanılmaması, veri toplama araçlarının eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Dr.Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
22/07/2014

Yusuf Ziya KARACAEV
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5'inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5204-6b49-3879-8e15-c2ff kodu ile yapılabilir.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Babı Ali Cad. No:13 Çarşamba
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

ÖZET

CAN, Tayyip. Ortaokullarda Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, Lisans Tezi, İSTANBUL, 2014.

Bilgisayar günümüzde her alanda kullanılmaya başlanmıştır. Bu yayılışı eğitim alanına da kaymış, günümüzde de yoğun biçimde kullanılır olmuştur. Bilgisayar teknolojisinin eğitime geçişi ile birlikte eğitimin daha kalıcı olduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda, günümüzde bilgisayar teknolojisi eğitim ortamında önemli bir aktör haline gelmiş bulunmaktadır.

Araştırmanın amacı, ortaokul Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin, teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarını belirlemektir. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın modeli, niceliksel araştırma modeli çeşitlerinden olan, “tarama modeli” ile örtüşmektedir.

Bu araştırmanın evreni, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul Avrupa yakası Esenler, Başakşehir ve Bağcılar ilçelerinde resmi ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerini kapsamaktadır. Örneklem ise aynı ilçelerde görev yapan öğretmenler arasında tesadüfî yöntemle seçilen 175 öğretmeni kapsamaktadır.

Araştırma için literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili önceden yapılmış araştırmaların, bilgi toplama araçları incelenerek araştırma amaçlarına ilişkin, değişkenler belirlenip kişisel bilgileri içeren anket hazırlanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Sevim (2010) tarafından geliştirilen Araç-Gereç Kullanma Tutum Ölçeği ile araç gereç kullanım sıklığını belirlemek amacıyla hazırlanan anket kullanılmıştır.

Yapılan inceleme sonunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: Öğretmenlerin büyük bölümü okullarında Model ve numuneler (gerçek eşya, olay vb.), Basılı gereçler (ders kitabı, gazete, yardımcı kitap vb.), Yazı ve gösterim tahtası, Hareketsiz görüntüler (fotoğraf, resim vb.), Soyut görseller

(grafik, tablo, harita vb.), Bilgisayar, Projeksiyon, Bilgisayar laboratuvarı, Fen laboratuvarı veya malzemelerinin var olduğunu bildirmişlerdir. Öğretmenlerin teknolojik araç gereçlere yönelik tutum ölçeği ve alt faktörlerinin puan değerleri incelenmiş ve tutum ölçeği alt faktörlerinden olan “Verimlilik” puan ortalaması incelendiğinde katılımcıların “Kararsızım” düzeyinde bir tutuma sahip oldukları, çok olumlu olmadığı görülmüştür. “Sınıf yönetimi” alt faktörü incelendiğinde öğretmenlerin “Katılmıyorum” düzeyinde düşük bir tutuma sahip oldukları, “Yeterlik” alt faktörüne göre “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde oldukça yüksek tutuma sahip oldukları ve “Maliyet” alt faktörüne göre ise “Kararsızım” düzeyinde, ancak olumluya doğru bir tutuma sahip olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin teknolojik araç- gereç kullanım tutumlarında cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, mezun olunan okul türü ve sınıf mevcudu değişkenleri açısından anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır. Ayrıca *“Eğitiminiz Sırasında Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Her Hangi Bir Ders Aldınız Mı?”*, *“Eğitim Teknolojisi Ya Da Eğitim Araçları İle İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Kursuna Veya Seminerine Katıldınız Mı?”* *“Öğrencilerin Araç-Gereçlere Bakış Açılarını Yeterli Buluyor Musunuz?”* *“Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin, Derslerde Araç- Gereçleri Ne Sıklıkla Kullanıyorsunuz?”* sorusuna verilen cevaba göre ANOVA testi sonucunda anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar kelimeler: Teknoloji, araç-gereç, ortaokul, eğitim

ABSTRACT

CAN, Tayyip. Examination of the attitude of Social Science teacher'S on using materials. Master thesis, İSTANBUL, 2014.

Nowadays, computer has been started to be used in all areas. That situation is valid in the educational area and being used intensively in education. With the usage of computer technology, it has been seen that education is more persistent. In the sense of this situation, computer technology has had an important role in educational area.

The aim of the search is to identify the Social science teacher's attitudes to usage of technological materials. The modal of this research which is made for identifying the Social science teacher's attitudes to using the technological instruments overlaps with "scanning model" which is one of the nicel search models.

The universe of this study consists of the Social science Teachers who teach at the public schools in Esenler, Başakşehir and Bağcılar in Europe side of İstanbul in 2013-2014 Academic year. The sample of the search consists of 175 teachers who were chosen with coincidental methods.

Literature scan was made for the reaserch. The questionnaire which contains personal information was prepared by examining the information-collect materials and identifying variables of the researches those made before about the subject. There has also been used the quastionarie which was prepared to identify the frequency of material usage and attitude measure of using materials improved by Sevim, 2010 to identify the teacher's technologic material using attitude.

At the end of the research those results have been found: Teachers noticed that there are models and samples (real things, event etc), Pressed

materials (course book, newspaper, workbook etc.) Writing and Presenting board, Stable Scenes (photos, pictures etc), abstract visuals(graphics, charts, maps etc.), Computer, projection, computer labrotary, science Labrotary. Teacher's attitude scala towards technological material and sub-factor's point values was examined and after "productivity", one of the sub-factor attitude scala, was examined, that was found that the participants are at the level of "undecided" and it is not positive. When the "classroom management" sub-factor examined, that was found that teachers has a low attitude at the level of "Disagree", according to "Efficiency" sub-factor, a quite high level of "Definitely Agree" attitude, and according to "Cost" sub-factor, at the level of "undecided" but it s going to positive. There hasn't been found any meaningful difference in the terms of gender, age, education level, vocational seniority, graduated school and classroom attendance in teacher's usage of technological instuments. And there has also not been found meaningful difference according to the answers to those questions at the end of the result of ANOVA test: *"Have you taken courses about Education tecnology or Educational materials during your Education?"*, *"Have you attended any seminar or in-service course about Education tecnology or Educational materials?"*, *"Are the Student's wiewpoint to the materials enough for you?"* and *"How often do you use materials in Lessons?"*

Keywords: Technology, Equipment's, Secondary School Education

